

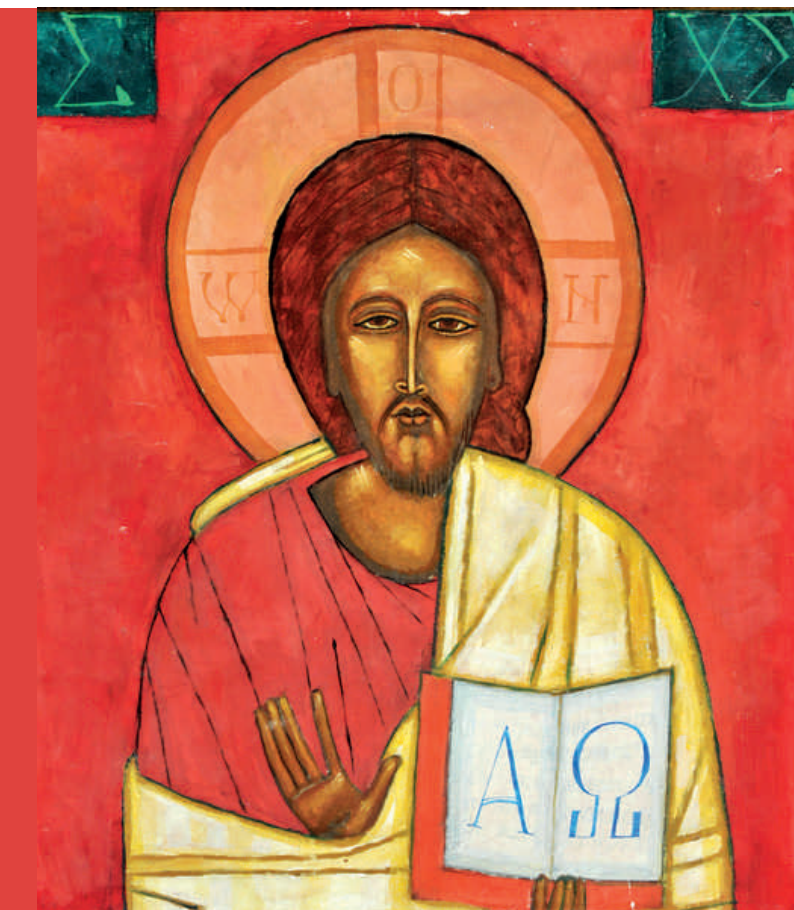
Kwartalnik Polskiego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „ODRODZENIE”

POLONUS

Nr 72 / 2023

W KIRGISTANIE

JERZY NOWOSIELSKI –
PISARZ IKON I PATRON
2023 ROKU **str. 4**

JASNE BARWY FESTIWALU

str. 24

str.
23

WIELKANOC I DZIEŃ ZIEMI

POŁONUS

ROK 2023 – ROKIEM JERZEGO NOWOSIELSKIEGO

2023 – год Ежи Новосельского

Jerzy Nowosielski –
pisarz ikon i patron 2023 roku
Ежи Новосельский –
иконописец и человек года 5

POSTACIE HISTORYCZNE

Личность в истории Польши

August III Sas –
przedostatni król Polski
Август III Саксонский –
предпоследний король Польши. 9

POMNIKI HISTORII POLSKI

Мир вокруг нас

Pałac Biskupów Krakowskich
i Katedra w Kielcach
Дворец краковских епископов
и кафедральный собор в Кельце 13

ПОЛЬША ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗЧА

Stanisław Moniuszko – поляк элинин
улуттук операсынын жаратуучусу 16

LOSY POLAKÓW W KIRGISTANIE

Судьбы поляков в Кыргызстане

Z Wołynia do Kirgistanu
От Волыни до Кыргызстана. 19

ŻYCIE POLONIJNE W KIRGISTANIE

Жизнь Полонии в Кыргызстане

Koncert na cztery struny
Концерт для четырех струн 22

Wielkanoc i Dzień Ziemi

Пасха и День Земли. 23

Jasne barwy Festiwalu

Яркие краски Фестиваля. 25

Łańcuszek przyjaźni

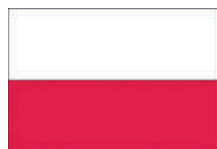
Цепочка дружбы 26

OKŁADKA I

Obrazy Jerzego Nowosielskiego:
Chrystus Pantokrator, 1950-1960
Portret ślubny, 1958
Porwanie Europy, 1967
Akt z oknem, 1967

ОБЛОЖКА I

Картини Ежи Новосельского:
Христос Пантократор, 1950-1960
Свадебный портрет, 1958
Похищение Европы, 1967
Обнаженная у окна, 1967

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

Projekt jest finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP
w ramach konkursu
„Polonia i Polacy za Granicą 2023”.
Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP
ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
imienia Jana Olszewskiego.

Kwartalnik „POLONUS W KIRGISTANIE”

Kwartalnik został zarejestrowany
w Ministerstwie Sprawiedliwości KR
Świadectwo rejestracji
nr 950 z dn. 05.03.2004 r.

Wydawca:
PSKO „Odrodzenie”
Redaktor naczelny:
Zenona Ślązak-Biegaliłow

Adres redakcji:
Kirgistan, 720000, Biszkek,
ul. Puszkina 78, pok. 242
Adres do korespondencji:
Kirgistan, 720005, Biszkek,
ul. Bajtik Baatyra 5B, p.box 762
Tel.: (+996-312) 512-412
E-mail: senona@mail.ru
pskoodrodzenie@wp.pl
www.facebook.com/polonia.kg

Drukowano w wydawnictwie
„TRIADA PRINT” Sp. z o. o.
Tel.: (+996-312) 690 393, 690 394

Kwartalnik rozpowszechniany
jest bezpłatnie.
W pracy nad numerem częściowo
korzystano z materiałów
dostępnych w Internecie.
Przedruki materiałów
z kwartalnika tylko za pisemną
zgoda redakcji.

Kwartalnik redagowali społecznie:

Z. Ślązak-Biegaliłow,
T. Weselowa,
E. Bosler-Gusewa,
I. Korybut-Daszkievicz,
Ż. Kyrgyzbajewa,
L. Akilowa, K. Kwaszak

Zdjęcia:

Z. Ślązak-Biegaliłow,
K. Kwaszak,
zdjęcia z archiwum rodzinnego
Pawelczyk

Журнал «ПОЛОНУС В КЫРГЫЗСТАНЕ»

Журнал зарегистрирован
в Министерстве юстиции КР
Свидетельство о регистрации
№ 950 от 05.03.2004 г.

Учредитель:
ПКПО «Одродzenie»
Главный редактор:
Зенона Слензак-Бегалиева

Адрес редакции:
Кыргызстан, 720000, г. Бишкек,
ул. Пушкина, 78, к. 242
Адрес для корреспонденции:
Кыргызстан, 720005, г. Бишкек,
ул. Байтик Баатыра, 5B, п/я 762
Тел.: (+996) 312 512-412
E-mail: senona@mail.ru
pskoodrodzenie@wp.pl
www.facebook.com/polonia.kg

Отпечатано в типографии
ОсОО «TRIADA PRINT»
Тел.: (+996) 312 690-393, 690-394

Журнал распространяется бесплатно.
Частично использованы
материалы из интернета.
Перепечатка
материалов возможна только
с письменного разрешения редакции.
Журнал издается
на общественных началах.

В подготовке номера участвовали:

З. Слензак-Бегалиева,
Т. Веселова,
Е. Бослер-Гусева,
И. Корибут-Дашкевич,
Ж. Кыргызбаева,
Л. Акилова, К. Квашак

Фото:

З. Слензак-Бегалиева,
К. Квашак,
фото из архива
семьи Павличник

Cała dobra sztuka jest święta.

J. Nowosielski

JERZY NOWOSIELSKI – PISARZ IKON I PATRON 2023 ROKU

Wybitny malarz, rysownik, scenograf, pedagog, filozof, teoretyk sztuki i myśliciel religijny. Jeden z najwybitniejszych współczesnych pisarzy ikon. Wykonał wyposażenie i polichromie licznych świątyń rzymskokatolickich, grekokatolickich i prawosławnych. Malował także akty kobiece, pejzaże oraz formy abstrakcyjne.

Od urodzenia przeznaczaniem Nowosielskiego wydaje się być Ekumenia – zgoda. Wychowany na styku dwóch kultur: Wschodu i Zachodu, swoim życiem i sztuką – przerzuca kładkę nad pęknięciem chrześcijaństwa i nad rozbiem współczesnego człowieka. Jego malarstwo, będąc syntezą Bizancjum i awangardy, nadaje całej rzeczywistości wymiar sakralny – napisała polska krytyk i historyk sztuki Krystyna Czerni w swojej książce „Nietoperz w świątyni. Biografia Jerzego Nowosielskiego”.

ŚPIEWY CERKIEWNE

Jerzy Nowosielski urodził się 7 stycznia 1923 roku w Krakowie w rodzinie polsko-ukraińskiej. Jego ojciec był Łemkiem wyznania unickiego, matka była katoliczką. Artysta został ochrzczony w Kościele grekokatolickim. Uczęszczał do tego kościoła i liturgia cerkwi grekokatolickiej pozostawiła w nim ogromny ślad na całe życie. Tak to wspominał: *To była cerkiew unicka, ale chodzili do niej również prawosławni, studenci ukraińscy z Wołynia, bardzo wykształceni muzycznie, tak że tam zawsze śpiewały znakomite zespoły wokalne. Przychodzili także Polacy, którzy chcieli się po prostu wyśpiewać (...), na przykład śpiewacy operowi. To była znakomita placówka muzyczna Krakowa. (...) Żaden chór kościelny nie mógł z nimi konkurować. Od razu wyczułem, że jest to wielka sztuka. Właściwie to się wychowałem duchowo na tym chórze cerkiewnym.*

BĘDĘ MALARZEM

Decydujące znaczenie dla jego zainteresowań malarstwem ma spotkanie z przyjacielem ojca, Władysławem Jachimowiczem. Ten warszawski architekt, zamordowany później przez hitlerowców w obozie na Majdanku, podsuwa chłopcu reprodukcje i artykuły o sztuce współczesnej. Mimo różnicy wieku połączyła ich „szczególna duchowa więź”. Jerzy Nowosielski wspominał: *Pamiętam pewne popołudnie, gdy po jednej z rozmów z Jachimowiczem przeszedłem do drugiego pokoju i wtedy nagle wszystkie moje uprzednie wrażenia wyniesione z oglądania obrazów van Gogha i Utrilla odżyły we mnie w jakiś jedyny, niepowtarzalny sposób. Po prostu otworzyły mi się oczy na sztukę. To tak, jakbym nie ucząc się, zaczął nagle mówić jakimś nieznanym mi językiem. (...) Zobaczyłem obrazy i zapragnąłem zostać malarzem.*

FASCYNACJA IKONĄ

Jako nastolatek odbył pielgrzymkę do Ławy w Poczajowie na Wołyniu, która miała decydujące znaczenie dla jego duchowości. Pisał potem: (...) *ja, malarz polski, duchowo narodziłem się w Ławrze Poczajowskiej.*

Wkrótce po wybuchu wojny Jerzy razem z rodzicami trafia na kilka miesięcy do Lwowa. Muzeum Ukraińskie z bogatą kolekcją ikon zrobiło na nim ogromne wrażenie. (...) *Tego spotkania z nimi nigdy nie zapomnę. Patrząc, odczuwałem po prostu ból fizyczny, kręciło mi się w głowie, brakowało tchu w piersiach, nogi odmawiały posłuszeństwa, nie byłem w stanie przejść z jednej sali do drugiej. (...) Wszystko to, co później w ciągu życia realizowałem w malarstwie, było (...) określone tym pierwszym zetknięciem w lwowskim muzeum. Ustawiło mnie ono, jak to się mówi, na całe życie, ale bez wrażliwości na sztukę nowoczesną ikona nie przemówiłaby do mnie. W każdym razie nie w ten sposób. Nowoczesna sztuka była kluczem.*

STUDIA W KRAKOWIE

Po powrocie do Krakowa Nowosielski rozpoczął naukę w Instytucie Technik Artystycznych: *Kunstgewerbeschule* u prof. Stanisława Kamockiego. Była to w rzeczywistości zakonspirowana Akademia Sztuk Pięknych. Uczyli w niej przedwojenni profesorowie, wychowani jeszcze na symbolizmie *Młodej Polski*. To właśnie tu uformowała się cała grupa pokoleniowa, nowe środowisko malarstwa awangardy.

MONASTER

Jesienią 1942 roku Jerzy Nowosielski rozpoczyna nowicjat w klasztorze Ławy św. Jana Chrzciciela w Uniowie pod Lwowem. Reguła monasteru jest surowa, ale Nowosielski z radością zgłębia praktyczną naukę „pisania” ikon. Pobyt w klasztorze

Все хорошее искусство священо.

Е. Новосельский

ЕЖИ НОВОСЕЛЬСКИЙ – ИКОНОПИСЕЦ И ЧЕЛОВЕК ГОДА

Ежи Новосельский – выдающийся живописец, сценограф, педагог, философ, теоретик искусства и религиозный мыслитель. Один из самых выдающихся современных иконописцев. Его полихромные росписи, витражи и мозаики находятся в многочисленных римско-католических, греко-католических и православных церквях. Также он писал женскую натуру, пейзажи и абстрактные формы.

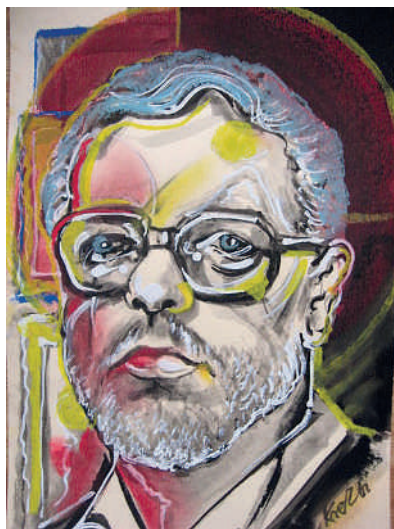
«Похоже с самого рождения предназначением Новосельского является Экуменизм – согласие. Воспитанный на стыке двух культур: Востока и Запада, он своей жизнью и искусством возводит мост над третиной христианства и над разрушением современного человека. Его живопись, являясь синтезом Византии и авангарда, придает всей реальности сакральное измерение», – написала Кристина Черни, польский критик и искусствовед в своей книге «Летучая мышь в храме. Биография Ежи Новосельского».

ЦЕРКОВНЫЕ ПЕСНОПЕНИЯ

Ежи Новосельский родился 7 января 1923 года в Кракове в польско-украинской семье. Его отец был лемком униатского вероисповедания, мать – католичкой. Будущего художника крестили в греко-католической церкви, куда он позднее приходил на службы. Греко-католическая литургия оставила в нем огромный след на всю жизнь. Вот как он это вспоминал: *«Это была униатская церковь, но ее посещали и православные, украинские студенты с Волыни очень музыкально образованные, поэтому там всегда пели отличные вокальные ансамбли. Приходили и поляки, которые просто хотели петь (...), например, оперные певцы. Это было прекрасное музыкальное заведение в Кракове. (...) Ни один церковный хор не мог конкурировать с ними. Я сразу почувствовал, что это большое искусство. На самом деле я вырос духовно в этом церковном хоре».*

Я БУДУ ХУДОЖНИКОМ

Встреча с другом отца, Владиславом Яхимовичем, стала решающей для Новосельского и его интереса к живописи. Этот варшавский архитектор, впоследствии убитый нацистами в лагере Майданек, знакомил мальчика с репродукциями и статьями о современном искусстве. Несмотря на разницу в возрасте, между ними возникла «особая духовная связь». Ежи Новосельский вспоминал: *«Помню, однажды днем, когда после одного из разговоров с Яхимовичем я вышел в другую комнату, и тут вдруг во мне уникальным, неповторимым образом ожили все мои прежние впечатления от просмотра картин Ван Гога и Утрилло. Это просто открыло мне глаза на искусство. Как будто не учившись, я вдруг начал говорить на каком-то незнакомом мне языке. (...) Я увидел картины и захотел стать художником».*

Zbigniew Kresowaty,
Portret Jerzy Nowosielskiego, 2012 /
Збигнев Кресоватый,
Портрет Ежи Новосельского, 2012

ОЧАРОВАНИЕ ИКОНОЙ

Подростком Ежи Новосельский совершил паломничество в Почаевскую Лавру на Волыни, что сыграло решающую роль для его духовности. Позже он писал: *«(...) я, польский художник, духовно родился в Почаевской Лавре».*

Вскоре после начала войны Ежи с родителями на несколько месяцев попал во Львов. Большое впечатление на него произвел Украинский музей с его богатой коллекцией икон. *«(...) Я никогда не забуду этой встречи. Глядя на них, я чувствовал просто физическую боль, голова кружилась, в груди не хватало воздуха, ноги подкашивались, я не мог перейти из одной комнаты в другую. (...) Все, что я реализовал потом в своей жизни в живописи, было (...) определено той первой встречей во львовском музее. Это настроило меня, как говорится, на всю жизнь, но без понимания современного искусства икона не заговорила бы со мной. Во всяком случае, не так. Современное искусство было ключом».*

УЧЕБА В КРАКОВЕ

Вернувшись в Краков, Новосельский начал учебу в Институте художественных техник *Kunstgewerbeschule* у профессора Станислава Камоцкого. Это была по сути подпольная Академия изобразительных искусств, преподавали довоенные профессора. Именно здесь сформировалось целое поколение, новая среда авангарда в живописи.

МОНАСТЫРЬ

Осенью 1942 года Ежи Новосельский стал послушником в монастыре Лавры св. Иоанна Крестителя в Уневе под Львовом. Устав монастыря был строг, но Новосельский с удовольствием изучал практическую науку «писания» икон. Пребывание в монастыре длилось несколько месяцев, но художник вы-

нужден был прервать послушничество по состоянию здоровья. После своего возвращения он долго переживал кризис веры в Бога, с которым боролся в течение

trwa kilka miesięcy, malarz musi jednak zrezygnować z życia zakonnego ze względów zdrowotnych. Po powrocie przez długi okres przeżywa kryzys wiary w Boga, z czym będzie walczył przez następne dziesięciolecie, a jego sztuka stanie się – jak sam podkreślał – *odzwierciedleniem walki anioła z diabłem w człowieku*.

TADEUSZ KANTOR I GRUPA KRAKOWSKA

Powrót do Krakowa wiązał się z odnowieniem starych przyjaźni artystycznych przyszłej Grupy Krakowskiej pod przywództwem Tadeusza Kantora. Nowosielski w 1946 roku bierze udział w zbiorowej wystawie Grupy Młodych Plastyków w krakowskim Pałacu Sztuki. W 1947 roku zostaje asystentem Tadeusza Kantora w Państwowym Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Krakowie. Trzy lata później, po zwolnieniu Kantora, składa rezygnację z pracy i wyjeżdża do Łodzi.

„ŁÓDZKA EMIGRACJA”

Na początku pracuje jako scenograf w Teatrze Lalek. W 1954 roku Muzeum Narodowe zakupuje abstrakcyjny obraz Nowosielskiego, rok później ma miejsce jego pierwsza indywidualna wystawa w Łodzi. W 1956 roku artysta pokazuje 12 płócien na XXVIII Biennale w Wenecji. Ukazują się artykuły na jego temat. Zaczyna pracować w łódzkiej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych jako pedagog. Daje się poznać jako malarz kościelnych polichromii. Monumentalne malarstwo sakralne to początek ważnego rozdziału w jego twórczości artystycznej. Jego dzieła znalazły się w dziesiątkach świątyń w całej Polsce, m.in. w Białym Borze, Hajnówce, Zawierciu, Krakowie czy Warszawie. Mimo odległości wciąż utrzymywał żywe kontakty z Krakowem. W 1957 roku razem z innymi kolegami z Grupy Młodych Plastyków reaktywuje przedwojenną Grupę Krakowską, a kiedy w 1962 roku dostaje zaproszenie z krakowskiej ASP, po 12 latach łódzkiej „emigracji” wraca z żoną do rodzinnego miasta.

PEDAGOG, PISARZ IKON, TEOLOG

Odtąd praca na uczelni – obok malowania wnętrz kolejnych kościołów i cerkwi – staje się jedną z najważniejszych jego aktywności. Przez trzydzieści lat, do 1993 roku, profesor Nowosielski prowadzi pracownię na Wydziale Malarstwa. Jest kochany przez studentów i cieszy się w środowisku akademickim niezwykłym autorytetem. *Od lat powtarzam swoim studentom – mówił w wywiadzie – ostatnim twoim zmartwieniem ma być lęk o twoją indywidualność. Jeżeli Pan Bóg zechce, to będziesz indywidualnością. A jak nie, to chociażbyś na głowie stawał, będziesz powielat innych. Indywidualność to coś niezależnego od naszych intencji, coś bardzo tajemniczego.*

Przez cały czas Jerzy Nowosielski regularnie maluje, wystawia, bierze udział w życiu Cerkwi i publikuje rozprawy teologiczne z zakresu prawosławia i teorii sztuki. Kiedy w 1993 roku obchodzi siedemdziesiąte urodziny, zwierza się na łamach „Tygodnika Powszechnego”: *Czy dziś, z perspektywy 70 lat chciałbym coś zmienić w swojej sztuce? Nic – bo tak jak nie umiałbym sobie wyobrazić innego wariantu mojego życia, tak samo w sztuce – myślę, że wszystko było jakoś potrzebne... Na pewno maluję dla paru osób (...) przysparza to pozytywnych przeżyć. W sztuce tkwi siła, która jest w stanie uszczęśliwić człowieka, w jakiś sposób go przemienić – ale to działa bardzo cichutko, bardzo częstokroć, delikatnie. I tylko czasem wybucha jakimś olśnieniem, uszczęśliwieniem.*

Jerzy Nowosielski zmarł 21 lutego 2011 roku w Krakowie. Został pochowany w Alei Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim.

FUNDACJA NOWOSIELSKICH

W 1996 Jerzy Nowosielski wspólnie z żoną Zofią Gutkowską założył Fundację Nowosielskich, której celem jest wspieranie wybitnych osiągnięć kultury polskiej poprzez przyznawanie stypendiów i dorocznych nagród artystycznych.

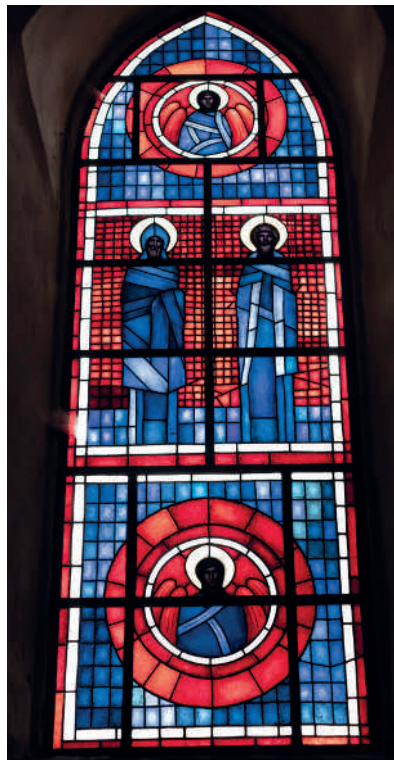
Nowosielski był laureatem wielu prestiżowych nagród. W 2000 roku otrzymał tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Jagiellońskiego. Profes

profesor Władysław Stróżewski w wygłoszonej laudacji powiedział następujące słowa: *Sztuka Nowosielskiego (...) łączy najwyższy artyzm z głęboką, bezbłędną myślą teologiczną, prowadzi więc do Boga, tak, jak to zawsze czyniła wielka sztuka religijna, zarówno przez piękno, jak i przez prawdę.*

POWRÓT DO UTRACONEGO ŚWIATA

Sztuka dla Jerzego Nowosielskiego była „samym dobrem”, ratunkiem przed wszechobecnym złem. Starał się przedstawić świat takim, jakim istniał w zamyśle Bożym w chwili stworzenia i jakim będzie w dniu ostatnim. Nowosielski świadomie wybiera nowoczesność i jednocześnie zakorzenienie w tradycji. Łączy Wschód i Zachód, przeszłość i terażniejszość. Nowosielski przekracza granice wyznaniowe. Maluje dla świątyń prawosławnych, grekokatolickich, katolickich. Ukazuje też wartość zwykłego życia. Kobieta w twórczości Nowosielskiego jest wzniosła, prozaiczna i tajemnicza, z lustrem jako nieodzownym atrybutem. Nowosielski ukazuje wartość sztuki, która wyrasta z duszy, a nie z intelektu, a droga artysty jest podróżą duchową, pielgrzymką do ojczyzny własnego ja. Jego obrazy nazwano poezją milczącą.

Jerzy Nowosielski dzięki niepowtarzalnemu indywidualnemu stylowi stał się jednym z najbardziej rozpoznawalnych polskich artystów XX wieku. ■

Witraż w dolnym kościele św. Krzyża, Wrocław, lata 90. XX w. / Витраж в нижнем храме св. Креста, Wrocław, 1990-е гг.

следующих десятилетий, а его искусство стало, как он сам подчеркивал – «отражением борьбы ангела и дьявола в человеке».

ТАДЕУШ КАНТОР И КРАКОВСКАЯ ГРУППА

Возвращение Новосельского в Краков было связано с возобновлением старых творческих связей будущей Краковской группы под руководством Тадеуша Кантора. В 1946 году Ежи Новосельский принял участие в выставке Группы молодых художников во Дворце искусств в Кракове. В 1947 году он стал ассистентом Тадеуша Кантора в Государственной высшей школе изящных искусств. Три года спустя, после увольнения Тадеуша Кантора, Новосельский ушел с работы и уехал в Лодзь.

«ЛОДЗИНСКАЯ ЭМИГРАЦИЯ»

В Лодзи Новосельский работал сценографом в Театре кукол. В 1954 году Национальный музей приобрел абстрактную картину художника, а год спустя в Лодзи прошла его первая персональная выставка. В 1956 году Новосельский выставил 12 своих полотен на XXVIII биеннале в Венеции. О нем стали писать. Начал преподавать в Высшей школе изящных искусств в Лодзи, стал известен как художник церковной полихромии. Монументальная сакральная живопись – начало важной главы в его творчестве. Работы Новосельского можно увидеть в десятках храмов по всей Польше, в том числе в Белом Бору, Хайнувке, Заверце, Кракове и Варшаве.

Несмотря на расстояние, он по-прежнему поддерживал живые контакты с Краковом и Тадеушем Кантором. В 1957 году вместе с другими молодыми краковскими художниками возродил довоенную Краковскую Группу, а в 1962 году получил приглашение от Академии изящных искусств в Кракове и после 12 лет «эмиграции» в Лодзи, вернулся с женой в родной город.

ПЕДАГОГ, ИКОНОПИСЕЦ, БОГОСЛОВ

С тех пор работа в университете – помимо росписи костелов и церквей – стала одним из самых важных его занятий. В течение тридцати лет, до 1993 года, профессор Новосельский руководил мастерской на факультете живописи. Его любили студенты, и он пользовался исключительным авторитетом в академических кругах. *«Я годами говорил своим ученикам, – сказал он в интервью, – ваша последняя забота – бояться за свою индивидуальность. Если Богу угодно, вы будете личностью. А если нет, то даже если вы встанете на голову, вы будете копировать других. Индивидуальность есть нечто независимое от наших намерений, нечто очень таинственное».*

Все это время Ежи Новосельский писал картины, выставлялся, участвовал в жизни Православной церкви и публиковал богословские трактаты по православию и теории искусства. Когда в 1993 году он праздновал свое семидесятилетие, признался на страницах журнала *Tygodnik Powszechny*: *«Хотел бы я что-то изменить в своем искусстве сегодня, с точки зрения 70 лет? Ничего – потому что так же, как я не смог бы представить себе иной жизни, так же в искусстве, – я думаю, что все как-то было нужно... Наверное я рисую для нескольких человек (...) это дает*

мне положительные эмоции. В искусстве есть сила, которая способна осчастливить человека, как-то преобразить его, но действует она очень тихо, очень фрагментарно, деликатно. И только иногда взрывается каким-то просветлением, счастьем».

Ежи Новосельский умер 21 февраля 2011 года в Кракове. Похоронен на Аллее Заслуженных на Раковицком кладбище.

НАГРАДЫ И ФОНД НОВОСЕЛЬСКИХ

В 1996 году Новосельский вместе с женой Зофией Гутковской основал Фонд Новосельских, который поддерживает выдающиеся достижения польской культуры путем предоставления стипендий и ежегодных художественных премий.

Ежи Новосельский был лауреатом многих престижных наград. В 2000 году он получил звание почетного доктора *honoris causa* Ягеллонского университета. Во время церемонии профессор Владислав Стржежевский отметил: *«Искусство Новосельского (...) сочетает в себе высочайшее мастерство с глубокой, безупречной теологической мыслью, таким образом ведя к Богу, как это всегда делало великое религиозное искусство и через красоту, и через правду».*

Jerzy Nowosielski, *Autoportret*, 1977 /

Ежи Новосельский, *Автопортрет*, 1977

ВОЗВРАЩЕНИЕ В ЗАТЕРЯННЫЙ МИР

Искусство для Ежи Новосельского было «самим благом», спасением от вездесущего зла. Он пытался представить мир таким, каким он был в замысле Божиим в момент творения и каким он будет в последний день. Художник сознательно выбирал современность и в то же время уходил корнями в традиции. Он соединил Восток и Запад, прошлое и настоящее. Новосельский разрушает религиозные границы. Он писал для православных, греко-католических и католических церквей. Показал также ценность обычной жизни. Женщина в работах Новосельского возвышенна и прозаична, загадочна и символична, с зеркалом как непременным атрибутом. Новосельский показал ценность искусства, вырастающего из души, а не из интеллекта, а путь художника – это духовное путешествие, паломничество на родину самого себя. Его картины называют немой поэзией.

Благодаря своему уникальному индивидуальному стилю Ежи Новосельский стал одним из самых узнаваемых польских художников XX века. ■

AUGUST III SAS – PRZEDOSTATNI KRÓL POLSKI

Po śmierci Augusta II Mocnego wszystko wskazywało na to, że kolejnym królem Polski zostanie Stanisław Leszczyński, ponieważ większość polskiej szlachty go popierała. Rzeczywiście, na sejmie elekcyjnym w 1733 roku został on wybrany na króla. Wywołało to natychmiastowy sprzeciw Rosji, Austrii i Saksonii. Państwa te, używając swoich wojsk i przekupując część szlachty, doprowadziły do drugiej elekcji, na której wybrano Augusta Fryderyka, syna Augusta II Mocnego. Został on koronowany w Katedrze Wawelskiej w styczniu 1734 roku. W Polsce zapanowało dwukrólewie, które zakończyło się dopiero w 1736 roku, kiedy Stanisław Leszczyński abdykował, a sejm pacyfikacyjny za jedynego legalnie panującego króla uznał Augusta III Sasa. Jednak pozycja nowego władcy, wyniesionego przy pomocy obcych sił i bezprawnie przeprowadzonej elekcji, była w społeczeństwie polskim bardzo słaba.

DZIECIŃSTWO I MŁODOŚĆ AUGUSTA III

Przyszły władca Rzeczypospolitej urodził się w 1696 roku w Dreźnie jako jedyny syn Augusta II Mocnego i Krystyny Eberhardyny. Od najmłodszych lat był przygotowywany do roli króla Polski i Litwy. Ojciec sam dbał o to, by najlepsi nauczyciele uczyli księcia języków obcych: francuskiego, polskiego i łaciny, a także innych przedmiotów. Kiedy August II Mocny przebywał w Polsce, jego syn pozostawał pod opieką babki, Anny Zofii, która wychowywała go w wierze luterańskiej.

PODRÓŻE EUROPEJSKIE

Wiele umiejętności i praktycznego doświadczenia August III nabył już za młodu, podczas podróży po Europie, którą rozpoczął w 1711 roku jako piętnastolatek. Za granicą przebywał osiem lat, odwiedził Włochy, Austrię i Francję. Gościł na wersalskim dworze króla Francji Ludwika XIV, uczestniczył w balach, maskaradach i prywatnych przyjęciach, doskonalił znajomość języka francuskiego i poznawał tajniki polityki i dyplomacji.

W 1712 roku August ostatecznie przeszedł na katolicyzm, co utrzymywano w wielkiej tajemnicy i ujawniono dopiero w 1717 roku. Na zmianę wyznania nalegał August II Mocny, który zdawał sobie sprawę, że umożliwi to synowi objęcie w przyszłości polskiego tronu.

MAŁŻEŃSTWO

W latach 1719–1733 August III przebywał w Dreźnie, przygotowując się do przyszłej roli władcy. Brał udział w posiedzeniach

Louis de Silvestre, *Portret króla Augusta III w stroju polskim, 1737* / Луи де Сильвестр, *Портрет короля Августа III в польском костюме, 1737*

tajnego gabinetu, w międzynarodowych spotkaniach i zdobywał wiedzę o rządzeniu państwem.

W 1719 roku August poślubił w Wiedniu Marię Józefę Austriaczkę,

córkę zmarłego cesarza Józefa I. Połączyła ich prawdziwa miłość na całe życie. August III był oddanym mężem, kochał swoją żonę, z którą miał czternaścioro dzieci, był jej wierny i lubił spędzać z nią czas. Listy, które się zachowały, świadczą o tym, że był dobrym mężem i ojcem.

AUGUST III SAS NA POLSKIM TRONIE

August III Sas panował w Polsce przez trzydzieści lat. Początkowo planował stworzenie wspólnego rządu dla Saksonii i Rzeczypospolitej, ale ostatecznie wybrał inny system władzy, wprowadzając urząd premiera oraz ministerstwa. Uważano, że nie interesował się za bardzo polskimi sprawami, ale tak naprawdę miał on świadomość konieczności przeprowadzenia w Polsce reform. Chciał wzmocnienia władzy królewskiej, wprowadzenia dynastyczności tronu. Wiele z jego inicjatyw mogłoby poprawić pozycję Polski, ale upadały ze względu na spór toczący się między szlachtą

Jan Matejko, *Magnaci polscy 1697–1795* / Ян Матейко, *Польские магнаты 1697–1795*

АВГУСТ III САКСОНСКИЙ – ПРЕДПОСЛЕДНИЙ КОРОЛЬ ПОЛЬШИ

После смерти Августа II Сильного все указывало на то, что Станислав Лещинский станет следующим королем Польши, так как его поддерживала большая часть польской знати. И действительно, на выборах сейма в 1733 году он был избран королем. Это вызвало немедленное противодействие со стороны России, Австрии и Саксонии, которые, вводом своей армии в Польшу и подкупом части шляхты привели к повторным выборам, на которых был избран Август Фридрих, сын Августа II Сильного. Он был коронован в Вавельском соборе в январе 1734 года. В Польше начался период двукоролевья, который закончился только в 1736 году, когда Станислав Лещинский отрекся от престола, а пацификационный сейм признал Августа III Саксонского единственным законно правящим королем. Однако положение нового правителя, посаженного на престол с помощью иностранных сил и незаконно проведенных выборов, было в польском обществе очень слабым.

ДЕТСТВО И ЮНОСТЬ АВГУСТА III

Будущий король родился в 1696 году в Дрездене и был единственным сыном Августа II Сильного и Кристины Эбергардины. С раннего возраста его готовили к тому, что он будет королем Польши и Литвы. Отец сам заботился о том, чтобы лучшие учителя преподавали князю иностранные языки – французский, польский и латынь, а также другие предметы. Когда Август II Сильный находился в Польше, его сын был на попечении бабушки Анны Зофьи, воспитавшей его в лютеранской вере.

ПУТЕШЕСТВИЯ ПО ЕВРОПЕ

Август III приобрел много навыков и жизненного опыта еще в юности, во время своего путешествия по Европе, которое он начал в 1711 году, когда ему было пятнадцать лет. Он пробыл за границей восемь лет, посетив Италию, Австрию и Францию. Был гостем короля Франции Людовика XIV при Версальском дворе, посещал балы, маскарады и частные приемы, совершенствовал свое знание французского языка и постиг секреты политики и дипломатии.

В 1712 году Август окончательно обратился в католичество, что держалось в секрете и стало достоянием гласности только в 1717 году. На смене вероисповедания настаивал Август II Сильный, понимая, что это позволит его сыну в будущем занять польский престол.

СУПРУЖЕСТВО

В 1719-1733 годах Август III пребывал в Дрездене, готовясь к своей будущей роли правителя. Он посещал заседания тайного кабинета, международные встречи и получал знания об управлении государством.

В 1719 году Август женился в Вене на Марии Жозефе Австрийской, дочери покойного императора Иосифа I. Это была настоящая любовь на всю жизнь. Август III был преданным мужем, любил свою жену, был верен ей и любил проводить с ней время. У них было четырнадцать детей. Сохранившиеся письма свидетельствуют о том, что он был хорошим мужем и отцом.

АВГУСТ III САКСОНСКИЙ НА ПОЛЬСКОМ ПРЕСТОЛЕ

Август III Саксонский правил Польшей тридцать лет. Первоначально он планировал

создать совместное правительство Саксонии и Речи Посполитой, но в итоге выбрал другую систему власти, введя должность премьер-министра и министерство. Считалось, что он мало интересовался польскими делами, но на самом деле он осознавал необходимость проведения реформ в Польше. Он хотел укрепить королевскую власть, ввести династию на польском престоле. Многие его инициативы могли бы улучшить положение Польши, но потерпели неудачу из-за разногласий между шляхтой и магнатами. Крупнейшие аристократические семьи, часто поддерживаемые соседними странами, вели между собой постоянную игру за влияние. Их постоянные политические ссоры срывали заседания сейма, способствовали внутренней анархии и ослабляли Речь Посполитую. В результате никаких реформ

August III i Maria Józefa Austriaczka / Август III и Мария Жозефа Австрийская

a magnaterią. Największe rody magnackie, często wspierane przez państwa sąsiednie, rozgrywały między sobą nieustanną grę o wpływy. Ich ciągłe kłótnie polityczne zrywały obrady sejmowe, sprzyjały wewnętrznej anarchii i osłabiały Rzeczpospolitą. W rezultacie za czasów Augusta III nie przeprowadzono żadnych reform. Nie udało się powiększyć wojska ani zreformować administracji państwowej. Do skutku doszedł tylko jeden sejm w 1736 roku, tzw. *sejm pacyfikacyjny*, na którym zatwierdzono koronację króla.

August III większość czasu spędzał w Dreźnie, rzadko bywał w Polsce. W jego imieniu rządził Polską minister Henryk Brühl, znany ze skłonności do korupcji, który wszelką opozycję brutalnie miazdżył, wykorzystując wojska saskie albo rosyjskie, stale stacjonujące w kraju.

Od 1736 roku Jan Sebastian Bach był Królewsko-Polskim Nadwornym Kompozytorem kapeli Augusta III w Dreźnie, która uchodziła za jedną z najlepszych orkiestr w tamtych czasach. To właśnie temu władcy Bach zadedykował jedno ze swoich największych dzieł – Wielką mszę h-moll.

W czasach saskich do dużego znaczenia doszedł magnacki ród Czartoryskich, nazwany „Familią”. Gromadzili się wokół niego zwolennicy przeprowadzenia reform w Polsce.

W 1763 roku planowali oni przeprowadzić zamach stanu z pomocą Rosji i odsunąć Augusta III od władzy. Zagrożony detronizacją August III opuścił Polskę i wyjechał do Dreżna. Zmarł kilka miesięcy później na udar mózgu. Został pochowany w katedrze drezdeńskiej.

MECENAS SZTUKI

Król August III Sas żywo interesował się sztuką i był jej wielkim mecenasem. Kolekcjonował obrazy wielkich mistrzów, otaczał się artystami. Znacznie rozbudował Galerię Drezdeńską i wzbogacił ją o arcydzieła malarstwa klasy światowej. Pod tym względem zostawił także ślad w Polsce. Dzięki staraniom króla rozbudowano Zamek Królewski w Warszawie, Pałac Sa-

Stanisław Konarski /
Станислав Конарский

ski połączono z Ogrodem Saskim i Krakowskim Przedmieściem, oddano do użytku publiczną Bibliotekę Żałuskich. W 1740 roku powstała Komisja Brukowa, która miała dbać o czystość w mieście i stan warszawskich ulic. Zbudowano system kanalizacyjny, wybrukowano wiele ulic, powstały Aleje Ujazdowskie i ulica Marszałkowska. Z inicjatywy Augusta III w Ogrodzie Saskim powstał nowoczesny budynek teatru operowego nazywany Operalnią, w której jednorazowo mogło zasiąść 600 widzów.

OCENA PANOWANIA AUGUSTA III

Według historyków August III Sas był jednym z najgorszych królów Polski. To prawda, że Polska pod rządami Augusta III nie brała udziału w żadnych większych konfliktach, że był to okres wzrostu gospodarczego i odbudowy kraju po zniszczeniach doznanym w XVII wieku, ale z drugiej strony osłabiło

Wielką pasją Augusta III były polowania na dziką zwierzynę i wystawne uczyty, na których stoły uginały się od potraw i trunków. Wtedy powstało powiedzenie „Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa!”. Nastąpiło wiele zmian i nowości w polskich obyczajach. Rozwijała się sztuka kulinarna, zaczęto powszechnie stosować sztucce i obrusy, pojawił się także zwyczaj picia kawy.

to pozycję Polski w Europie i pozwoliło sąsiednim krajom wtrącać się w wewnętrzne sprawy państwa. Rzeczpospolita popadała coraz bardziej w zależność od Rosji i innych sąsiadów.

7 września 1764 roku przy udziale szlachty z obozu Czartoryskich i silnym poparciu Rosji nowym królem Polski został wybrany Stanisław August Poniatowski. Był to ostatni król na polskim tronie. ■

Sejmy za czasów Augusta III praktycznie nie działały, ale toczono ożywione dyskusje na temat stanu państwa i reform, szczególnie w środowisku intelektualnym Warszawy. Jednym z najwybitniejszych myślicieli tamtych czasów był Stanisław Konarski – ksiądz z zakonu pijarów, nauczyciel w warszawskim kolegium i reformator szkolnictwa. Pisał ustawy konstytucyjne, a w 1740 roku założył w Warszawie Collegium Nobilium, które przygotowywało młodzież szlachecką do pełnienia urzędów i czynnego uczestnictwa w życiu politycznym.

Collegium Nobilium w Warszawie /
Collegium Nobilium в Варшаве

при Августе III проведено не было. Ему не удалось ни увеличить армию, ни реформировать государственное управление. Результативным был только один *пацификационный сейм* 1736 года, когда была одобрена коронация Августа III.

Король большую часть времени проводил в Дрездене и редко бывал в Польше. От его имени Польшей правил министр Хенрик Брюль, известный своей склонностью к коррупции, который жестоко подавлял любую оппозицию, используя постоянно дислоцированные в стране саксонские или русские войска.

С 1736 года Иоганн Себастьян Бах был Королевско-польским придворным композитором капеллы Августа III в Дрездене, которую считали одним из лучших оркестров того времени. Именно этому правителю Бах посвятил одно из величайших своих произведений – Большую мессу h-moll.

В саксонские времена большое влияние в Польше приобрел аристократический род Чарторыйских, который называли «Фамилией». Вокруг них стали собираться сторонники реформ в Польше.

В 1763 году Чарторыйские планировали совершить переворот с помощью России и свергнуть с престола Августа III. Под угрозой детронизации король покинул Польшу и направился в Дрезден. Несколько месяцев спустя он умер от инсульта и был похоронен в Дрезденском кафедральном соборе.

Август III имел большую страсть к охоте на диких животных и щедрым пирам, на которых столы ломались от еды и питья. Тогда же появилась поговорка «Ешь, пей и расслабляй ремень пока правит король саксонский». Во время правления Августа III в польских обычаях и традициях появилось много изменений и новшеств. Развивалось кулинарное искусство, стали широко использоваться столовые приборы и скатерти, появилась традиция пить кофе.

МЕЦЕНАТ ИСКУССТВ

Король Август III Саксонский живо интересовался искусством и был его большим покровителем. Он собирал картины великих мастеров и окружал себя людьми искусства, значительно расширил Дрезденскую галерею и обогатил ее шедеврами живописи мирового уровня. В этом отношении он также оставил след и в Польше. Благодаря усилиям короля был расширен Королевский замок в Варшаве, Саксонский дворец был соединен с Саксонским садом и Краковским предместьем, была открыта публичная библиотека Залуских. В 1740 году была создана Комиссия Брукова, которая должна была заботиться о городской гигиене и состоянии варшавских улиц. Построена система канализации, многие улицы покрыты камнем, появились Аллеи Уяздовские и улица Маршалковская. По инициативе Августа III в Саксонском саду было построено современное здание оперного театра под названием *Operalnia*, вмещавшее одновременно 600 зрителей.

ОЦЕНКА ПРАВЛЕНИЯ АВГУСТА III

По мнению историков Август III был одним из худших польских королей. Правда, Польша при Августе III не участвовала ни в каких крупных конфликтах, это был период экономического роста и восстановления

Во время правления Августа III сеймы практически не функционировали, велись лишь оживленные дискуссии о состоянии государства и реформах. Жаждающих перемен становилось все больше и больше, особенно в интеллектуальном сообществе Варшавы. Одним из самых выдающихся мыслителей того времени был Станислав Конарский, священник ордена пиаров, преподаватель Варшавского колледжа и реформатор образования. В 1740 году он основал в Варшаве Collegium Nobilium – учебное заведение, которое готовило дворянскую молодежь для административных должностей и активного участия в политической жизни.

страны после разрушений, понесенных в XVII веке, но с другой стороны, позиции Польши в Европе были ослаблены, что позволило соседним странам вмешиваться в политику польского государства. Речь Посполитая все больше попадала в зависимость от России и других соседей.

7 сентября 1764 года при участии шляхты из рода Чарторыйских и сильной поддержке России Станислав Август Понятовский был избран королем Польши и великим князем литовским. Он был последним королем на польском престоле. ■

Jan Chelmiński, *Dwór polskiego magnata w podróży w czasie panowania Augusta III, 1880* / Ян Хелминьский, *Путешествие двора польского магната во времена короля Августа III Саксонского, 1880*

POMNIK
HISTORII

PAŁAC BISKUPÓW KRAKOWSKICH I KATEDRA W KIELCACH

Pałac Biskupów Krakowskich na Wzgórzu Zamkowym w Kielcach to jeden z najlepiej zachowanych oryginalnych wczesnobarokowych zabytków z pierwszej połowy XVII wieku w Polsce. Wraz z kielecką Bazyliką Katedralną pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny stanowi cenne materialne świadectwo historii i kultury artystycznej Polski czasów baroku.

HISTORIA PAŁACU

Budowa na wzgórzu katedralnym rozpoczęła się w 1637 roku z inicjatywy i prywatnych funduszy kanclerza wielkiego koronnego i biskupa krakowskiego **Jakuba Zadzika**. Prace trwały siedem lat i zostały ukończone dopiero po śmierci fundatora przez jego następcę Piotra Gembickiego w 1642 roku. Pałac urządzono z wielkim przepychem i wytwornością.

Aż do XIX stulecia pełnił on funkcję rezydencji biskupiej oraz miejsca spotkań dygnitarzy kościelnych i państwowych. Wiele znanych postaci historycznych odwiedzało ten pałac, co czyni go ważnym świadkiem przeszłości. Budynek przeszedł szereg zmian, ale podstawowy plan i forma głównego gmachu nie uległy daleko idącym przeobrażeniom i do dziś jest on prawie w całości budowlą oryginalną. W 1789 roku dobra biskupie zostały upaństwowione i na przestrzeni lat pałac pełnił różne funkcje.

Mieściła się tu Szkoła Akademyjno-Górnicza Stanisława Staszica, sztab legionowy Józefa Piłsudskiego, poczta, siedziba niemieckich władz okupacyjnych w czasie wojny, Urząd Wojewódzki, a obecnie w pałacu znajduje się Muzeum

Narodowe. Zbiory Muzeum obejmują między innymi zabytkowe wyposażenie i dawne uzbrojenie, galerię malarstwa polskiego oraz kolekcję sztuki współczesnej. Zwiedzając pałac, można rzeczywiście poczuć atmosferę dawnych czasów i odkryć tajemnice minionych wieków. Organizowane są tu również koncerty, wystawy sztuki, spotkania literackie i inne wydarzenia kulturalne.

WNĘTRZA PAŁACU

Pałac został zaprojektowany w stylu barokowym, najprawdopodobniej przez znanego architekta tego okresu – **Giovanniego Trevano**. Pałac wzniesiono jako murywany piętrowy budynek na planie zbliżonym do kwadratu, z dwoma aneksami od strony zachodniej, nakryty dwoma stromymi dachami.

Oryginalne wnętrza z XVII i XVIII wieku z unikatowymi elementami wystroju oraz rzeźbione detale i dekoracje świadczą o wielkim kunszcie artystycznym. Najcenniejszymi eksponatami są **stropy ramowe z XVII wieku**, z malowidłami **Tomasza Dolabelli** „Pakty i traktaty szwedzkie”. Przedstawiają one ważne sceny z historii Polski pierwszej połowy XVII wieku, w których brał udział fundator kieleckiego pałacu, biskup Jakub Zadzik.

Wieże Pałacu Biskupów Krakowskich przez wiele lat górowały nad miastem, ale po Powstaniu Styczniowym w 1864 roku, na rozkaz cara, usunięte zostały hełmy wież pałacowych. Wróciły na swoje miejsce dopiero w latach 20. XX wieku w odrodzonej Polsce.

Obrazy na stropach są bezcennym materiałem ikonograficznym dla badaczy uzbrojenia, historii strojów oraz taktyk wojennych. Stropy ramowe, wzorowane między innymi na stropach w Pałacu Dożów w Wenecji, zachowały się w Polsce tylko w Kielcach i w Gdańsku.

Funkcję reprezentacyjną pełniły pomieszczenia na piętrze pałacu, gdzie rozmieszczono sale ceremonialne, komnaty mieszkalne dla biskupa i apartamenty gościnne. W części środkowej znajdują się: *Izba Stołowa Górna* oraz *Sień Górna*, w której gromadzili się oczekujący na audiencję klienci biskupa, a także zaproszeni goście.

Mieszkanie biskupa składało się z trzech komnat, sypialni, kaplicy, skarbcza oraz izby pomocniczej. Spośród czterech apartamentów gościnnych dwa pozostawiono do dyspozycji osób świeckich *dla gością zacnego, gdy się trafi*. Nazwano je *Senatorskimi*, a po pobycie w 1702 roku króla szwedzkiego Karola XII – *Królewskimi*. Pozostałe dwie komnaty przeznaczono dla dostojników duchownych – były to tzw. *Pokoje Prałatów*. Wystrój większości tworzyły kamienne lub marmurowe portale, dębowa posadzka oraz belkowane, dekorowane stropy, w najwytworniejszych komnatkach otoczone polichromowanym fryzem.

Na ścianach zawieszono portrety, gobeliny i kurdybany, a ciepła dostarczały ustawione na postumentach piece bądź zdobione bogatą dekoracją kominki.

ДВОРЕЦ КРАКОВСКИХ ЕПИСКОПОВ И КАФЕДРАЛЬНЫЙ СОБОР В КЕЛЬЦЕ

13

POLOMUS

Бывший Дворец краковских епископов на Замковой горе в Кельце является одним из наиболее хорошо сохранившихся подлинных памятников первой половины XVII века в Польше и вместе с кельцким Кафедральным собором Успения Пресвятой Девы Марии является ценным материальным свидетельством истории и культуры Польши эпохи барокко.

ИСТОРИЯ ДВОРЦА

Строительство на Замковой горе началось в 1637 году по инициативе и на частные средства великого коронного канцлера и епископа Кракова **Якуба Задзика**. Работы длились семь лет и были завершены только после смерти основателя в 1642 году его преемником Петром Гембицким. Дворец был обустроен с большой роскошью и изысканностью.

До XIX века дворец служил резиденцией епископа и местом встречи церковных и политических деятелей. Его посещали многие известные исторические личности, что делает дворец важным свидетелем прошлого. За это время в нем был сделан ряд изменений, но основной план и форма главного здания не претерпели далеко идущих преобразований, и по сей день здание почти полностью сохранило свою оригинальность. В 1789 году

епископские поместья были национализированы, и далее на протяжении многих лет дворец выполнял самые различные функции.

Бывший дворец был резиденцией Академическо-горной школы Станислава Сташица, легионерским штабом Юзефа Пилсудского, почтой, резиденцией немецких оккупационных властей во время войны, администрацией воеводства, а теперь здесь расположен Национальный музей. В коллекцию музея входят среди прочего историческое убранство и старинное оружие, галерея польской живописи и коллекция современного искусства. Посетив дворец, можно действительно проникнуться атмосферой старины и открыть для себя тайны прошлых веков. Здесь организуются концерты, художественные выставки, литературные встречи и другие культурные мероприятия.

Башни Дворца краковских епископов долгие годы возвышались над городом, но после Январского восстания 1864 года по приказу царя купола дворцовых башен были убраны. На свое место они вернулись только в 1920-х годах после возвращения Польше независимости.

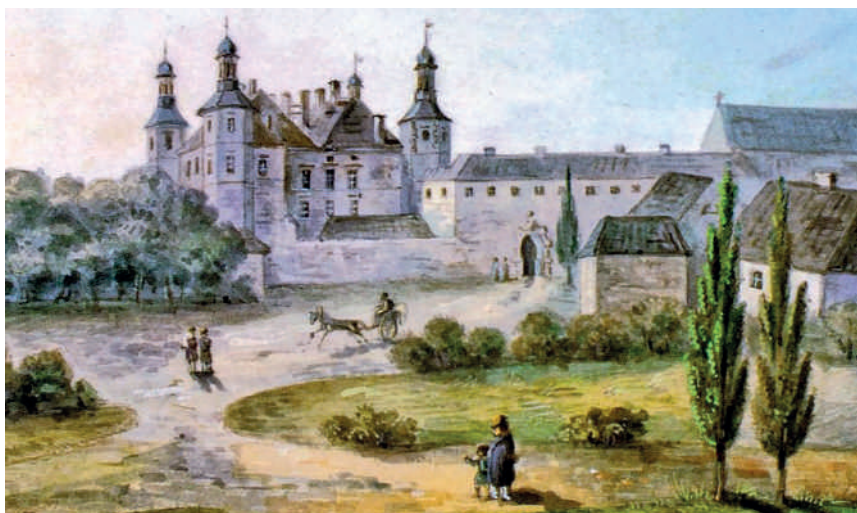

Biskup Jakub Zadzik – fragment plafonu *Sąd nad arianami* znajdującego się w Pałacu / Епископ Якуб Задзик – фрагмент плафона «Суд над арианами», изображенного на потолке дворца

ИНТЕРЬЕР ДВОРЦА

Дворец был спроектирован в стиле барокко, скорее всего по проекту известного архитектора того периода **Джованни Тревано**. Это кирпичное двухэтажное здание в форме квадрата с двумя пристройками с западной стороны, накрытое отвесными крышами.

Оригинальный интерьер XVII-XVIII веков с уникальными элементами декора, а также резными деталями и украшениями свидетельствуют о большом художественном мастерстве. Ценнейшими экспонатами дворца являются **каркасные потолки XVII века** с картинами **Томаззо Долабеллы**

Pałac na akwareli T. Chrząskiego z książki K. Stronczyńskiego „Opisy i widoki zabytków w Królestwie Polskim (1844-1855)” / Дворец на акварели Т. Хшонского из книги К. Стрончинского «Описания и виды памятников в Царстве Польском (1844-1855)»

Pałac jest otoczony malowniczym parkiem, założonym w XIX wieku. To doskonałe miejsce do spacerów i relaksu. W parku zachował się starodrzew oraz wiele elementów krajobrazowych charakterystycznych dla tamtego okresu. W 2003 roku od zachodniej strony pałacu odtworzono renesansowy ogród, nawiązujący do wzorów włoskich.

SANKTUARIUM

MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO

W czasie I wojny światowej w pałacu mieściła się kwatera marszałka **Józefa Piłsudskiego**, który wraz z Legionami urzędował tutaj przez kilka tygodni w sierpniu i wrześniu 1914 roku. W 1938 roku na pamiątkę tego wydarzenia urządzono w trzech salach pałacu Sanktuarium Marszałka Józefa Piłsudskiego i Muzeum Legionów Polskich. Dawny Pokój Komendanta ozdobiono marmurowymi płytami. W Sali Sztandarowej znajduje się tryptyk „Wkroczenie strzelców Józefa Piłsudskiego do Kielc” Stanisława Batowskiego. Wśród najciekawszych eksponatów jest uzbrojenie husarii, napierśnik i naplecznik z końca XVI wieku oraz siedemnastowieczna kolczuga i misiurka.

**GALERIA MALARSTWA
POLSKIEGO I RZEMIOSŁA
ARTYSTYCZNEGO**

W apartamentach mieszkalnych i gościnnych pałacu znajduje się ekspozycja siedemnastowiecznego malarstwa francuskiego, włoskiego i polskiego. O randze galerii świadczą obrazy takich artystów jak: J. Kossak, J. Brandt, J. Chełmoński, O. Boznańska, S. Wyspiański, W. Wojtkiewicz, L. Wyczółkowski, J. Malczewski, J. Pankiewicz. Galerii malarstwa towarzyszą piękne wyroby rzemiosła artystycznego: barokowe i rokokowe tkaniny flamandzkie i francuskie, szkło polskie w stylu Art Deco, największa w Polsce kolekcja porcelany ćmielowskiej, szkła i metale secesyjne, rokokowe, a także polskie meble z XVIII i XIX wieku.

BAZYLIKA KATEDRALNA

Bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny to budowla barokowa z pozostałościami stylu romańskiego. stoi w samym środku Kielc, na Wzgórzu

Nad wejściem głównym do pałacu znajdują się trzy herby. Pierwszy z nich to herb Korab, należący do fundatora pałacu – biskupa Jakuba Zadzika. Z prawej strony jest herb kapituły krakowskiej, a pośrodku godło Polski z czasów dynastii Wazów.

Главный вход во дворец украшают три герба. Первый слева – это герб Кораб, принадлежащий основателю дворца епископу Якову Задзику. Крайний справа – это герб краковской капитулы, а посередине – герб Польши времен династии Вазов.

Zamkowym, i jest jednym z najcenniejszych zabytków miasta.

Katedra ma długą historię sięgającą XII wieku. Jan Długosz jako pierwszy wspomina o niewielkim kościele w Kielcach, ufundowanym około 1171 roku przez biskupa krakowskiego imieniem **Gedko**. Pierwotna świątynia była drewniana; w XIV wieku wybudowano na jej miejscu murowany kościół gotycki. W kolejnych wiekach katedra była wielokrotnie rozbudowywana i przebudowywana, aż osiągnęła obecny wygląd, w którym dominuje styl neogotycki.

Świątynia, podobnie jak pałac, przez lata otaczana była opieką bi-

skupów krakowskich, a po utworzeniu diecezji w Kielcach – biskupów kieleckich. Dzieło to stanowi ważny przykład nowożytnej architektury sakralnej i jest skarbnicą wielu cennych dzieł sztuki. Na uwagę zasługuje późnobarokowy ołtarz główny, a także **obraz Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny** z pierwszej połowy XVIII wieku i renesansowy marmurowo-piaskowcowy nagrobek Elżbiety z Krzyckich Zebrzydowskiej.

Bazylika Katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi w Kielcach jest ważnym miejscem kultu katolickiego i atrakcją turystyczną dla odwiedzających miasto. ■

Bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kielcach / Кафедральный собор Успения Пресвятой Девы Марии в Кельце

Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach oraz kielecka bazylika katedralna, jako obiekty o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego kraju, zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta RP, w 2017 roku zostały wpisane na listę Pomników historii Polski.

«Шведские пакты и трактаты» с изображением важных сцен из истории Польши первой половины XVII века, в которых участвовал основатель келецкого дворца епископ Якуб Задзик. Росписи на потолках являются бесценным иконографическим материалом для исследователей вооружения, истории костюма и военной тактики. Каркасные потолки смоделированы по подобию потолков Дворца Дожей в Венеции; сохранились в Польше только в Кельцах и Гданьске.

Помещения первого этажа дворца, где располагались парадные залы, жилые комнаты для епископа и гостевые апартаменты, выполняли репрезентативные функции. В центральной части здания находятся роскошный *Верхний застольный зал* и *Верхняя комната*, где собирались клиенты епископа, ожидавшие аудиенции, а также в этой комнате встречали приходивших гостей.

Апартаменты епископа состояли из трех комнат, спальни, часовни, сокровищницы и подсобного помещения. Из четырех гостевых комнат две предназначались «для прибывшего почетного гостя» – они назывались *Сенаторскими*, а после пребывания в них в 1702 году шведского короля Карла XII – *Королевскими*. Остальные две комнаты предназначались для церковных сановников – это так называемые *Комнаты прелатов*. Большинство этих комнат были украшены каменными или мраморными порталами, дубовыми полами и балками, расписными потолками, обрамленными изысканной полихромией. На стенах висели портреты, гобелены и ковры, а тепло обеспечивалось печами или богато украшенными каминами.

Дворец краковских епископов окружает живописный парк, заложенный в XIX веке, который является прекрасным местом для прогулок и отдыха. В нем сохранилось много старых деревьев и элементов ландшафта, характерных для того периода. С западной стороны дворца в 2003 году был разбит сад в итальянском стиле эпохи Ренессанса.

**СВЯТЫНЯ
МАРШАЛА ПИЛСУДСКОГО**

Во время Первой мировой войны дворец был штабом **маршала Юзефа Пилсудского**, который останавливался здесь на несколько недель в августе и сентябре 1914 года. В 1938 году в ознаменование этого события в трех залах дворца была обустроена Святыня маршала Юзефа Пилсудского и Музей польских легионов. Бывшая комендантская отделана мраморными плитами. В Знаменном зале находится триптих Станислава Батовского «Въезд стрелков Юзефа Пилсудского в Кельце». Среди наиболее интересных экспонатов – обмундирование гусаров, нагрудник и наплечник конца XVI века, а также кольчуга и шлем XVII века.

Образ Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z XII wieku / Икона Успения Пресвятой Девы Марии XII века

**ГАЛЕРЕЯ ПОЛЬСКОГО
ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО
ИСКУССТВА И РЕМЕСЛА**

В жилых и гостевых покоях дворца находится выставка французских, итальянских и польских картин XVII века. О важности галереи свидетельствуют картины Я. Коссака, Я. Брандта, Я. Хелмонского, О. Бознанской,

С. Выспянского, В. Войткевича, Л. Вычулковского, Я. Мальчевского и Я. Панкевича. Галерею живописи сопровождают прекрасные предметы декоративно-прикладного искусства эпох барокко и рококо: фламандские и французские ткани, польское стекло в стиле ар-деко, крупнейшая коллекция польского Хмелевского фарфора, стекло и металл в стиле модерн, а также польская мебель XVIII-XIX веков.

**КАФЕДРАЛЬНЫЙ
СОБОР**

Кафедральный собор Успения Пресвятой Девы Марии, построенный в стиле барокко с остатками романского стиля, расположен в самом центре Кельце на Замковой горе и является одним из самых ценных памятников города.

Собор имеет длинную историю, уходящую корнями к XII веку. Ян Длугош первым упоминает небольшую церковь в Кельце, основанную около 1171 года краковским епископом **Гедко**. Первоначальный храм был деревянным, но в XIV веке его заменили кирпичной готической церковью. В последующие века собор много раз расширялся и перестраивался, пока не достиг своего нынешнего вида, в котором преобладает неоготический стиль.

Храм, как и дворец, в течение многих лет находился под опекой краковских епископов, а после создания епархии в Кельце – келецких епископов. Собор является важным образцом современной сакральной архитектуры и представляет собой сокровищницу многих ценных произведений искусства, среди которых заслуживают внимания главный алтарь в стиле позднего барокко и **икона Успения Пресвятой Девы Марии** первой половины XVIII века, а также ренессансное надгробие из мрамора и песчаника Эльжбеты Зебжидовской, урожденной Кшицкой.

Соборная базилика в Кельце является важным местом католических богослужений и туристической достопримечательностью для гостей города. ■

Дворец краковских епископов и Кафедральный собор в Кельце, как объекты особой важности для культурного наследия страны, согласно постановлению Президента Республики Польша в 2017 году были внесены в список Памятников истории Польши.

СТАНИСЛАВ МОНЮШКО – ПОЛЯК ЭЛИНИН УЛУТТУК ОПЕРАСЫНЫН ЖАРАТУУЧУСУ

Станислав Монюшко – көрүнүктүү поляк композитору, улуттук классикалык операнын жана камералык вокалдык лириканын жаратуучусу. Польшанын аймагы үч баскынчыга – Австрия, Россия жана Пруссияга бөлүнгөн мезгилде Станислав Монюшканын музыкасы, анын ырлары жана опералары поляк эжергесинин бардык мейкиндиктериндеги поляктарды рухий жактан бириктирип, алардын жүрөгүндө патриоттук сезимдерин ойготуп турган.

Станислав Монюшко 1819-жылдын 5-майында Минсктин жанындагы Убель кыштагында поляк дворяны, Наполеон армиясынын капитаны Чеслав Монюшконун үй-бүлөсүндө туулган. Бала кезинен эле ал бир нече чет тилдерин үйрөнүп, көп окуган. Анын апасы Эльжбета армян улутунан болгон жана ал фортепиано боюнча анын биринчи мугалими болгон. Ал уулуна Немцевичтин «Тарыхый ырлар китептеринен» патриоттук ырларды ырдап берген, кичинекей Стас аларды жатка билчү. Ал эми атасы Чеслав Монюшко сүрөт тартуу менен алек болуп, күндөлүк жазып жана ал жалгыз баласын тарбиялап, окутууга кам көргөн.

Станислав сегиз жашка чыкканда, анын үй-бүлөсү үч жылга Варшавага көчүп келишкен. Ал ыйык Пиар гимназиясында окуй баштаган, ошондой эле музыкадан

сабак алган. 1830-жылы Монюшко үй-бүлөсү менен Варшавадан чыгып, Минскке отурукташып, ал жерден Стас билимин уланткан. Жети жылдан кийин 18 жаштагы Станислав Монюшко Берлин академиясына музыкалык билим

алууга барат. Атасы баласына иш кагаздарын жүргүзүүчү кесипти пландаганы менен ага музыка ойноого тыюу салган эмес жана баласынын музыкалык жөндөмүн профессионалдуу түрдө ишке ашыруу үчүн акчалай жардам берген.

Берлинде окуусун аяктагандан кийин, Станислав Монюшко Польшага кайтып келип, 1840-жылы мурда сүйлөшүп жүргөн Александра Мюллерге үйлөнөт. Алар Вильнюста отурукташып, анда абдан кызыктуу маданий турмушту өткөрүшкөн. Бул жылдар композитор үчүн чыгармачылыкта татаал, ошол эле учурда Европага болгон кызыктуу саякаты менен коштолгон жылдар болот. Ал эки жолу Санкт-Петербургга барып, ал жерде уюштурулган концерттерде чыгармачылыгын элге тартуулаган. Ал жерде Монюшко Александр Даргомыжский, Михаил Глинка, Цезарь Кюи аттуу орус композиторлору менен достошкон.

1848-жылы композитор Вильнюста «Галька» аттуу операсынын

Минск губерниясынын Убель кыштагындагы Монюшколордун үй-жайы

биринчи эки актылуу варианты тартуулаган. Он жылдан кийин, 1858-жылдын 1-январында, төрт актыга чейин кеңейтилген бул опера Варшавадагы Чоң театрда коюлган. Ал чыгарманы зор ийгилик менен тосуп алышты. Опера дароо поляктардын жүрөгүн багындырып, натыйжада композитор Чоң театрдын директору жана башкы дирижеру кызматын ээлеп, үй-бүлөсү менен биротоло Варшавага көчүп келген.

1865-жылы Станислав Монюшконун кезектеги «Коркунучтуу короо» операсынын премьерасы болгон. Бул композитордун экинчи шедеври жана ошол эле учурда «Польша улуттук операсынын бермети» болуп калган. Бул чыгармада Мекенин боштондукка чыгарууга болгон бардык үмүтү жана ишеними чагылдырылат. «Коркунучтуу короо» операсы 1863-жылдагы январь көтөрүлүшүнүн каргашалуу күндөрүнөн кийин элдин духун көтөрүүгө тийиш эле. Операдагы коңгуроолуу тенор ариянын сөздөрү мезгилсиз дүйнөдөн кайткан энесине болгон сагынычка толгон, бирок чындыгында Ата-Мекенге болгон сагынычтын, анын эркиндикке кайра кайтууга болгон умтулуусун чагылдырат. Улуттук бийлердин ыргагы менен соккон чыныгы поляк музыкасы, бул операнын ар бир сценасында жанып турган патриотизмдин жалындуу духу, премьера күнү өзүнүн сезимдерин жана көз жашын тыя албай турган сезимдерди тартуулап, варшавалыктарды кубандырды. Бул

Уулу Болеслав, кызы Эльжбета жана Александр Монюшконун жубайы, болжол менен 1855-ж.

күтүүсүздөн жаралган патриоттук сезимдер, падышалык бийликти тынчсыздандырып турду, алар үч спектаклден кийин бул операны коюуга тыюу салышты. Станислав Монюшко он балалуу болгон. Ал ишенимдүү, мээримдүү жар жана абдан жакшы ага болгон. Көп балалуу үй-бүлөнү багуу зарылчылыгы композитордон көп күч-аракетти талап кылган. Бирок, эч нерсеге карабастан, ал ар дайым шайыр жүргөн адам болгон.

Өлкөнүн ичинде жана чет өлкөлөрдө популярдуулугу өсүп турганына карабастан, Станислав Монюшко өмүрүнүн акырына чейин каржылык көйгөйлөрдү башынан өткөргөн. 1871-жылы ноябрда Варшавада ал акыркы ком-

позитордук концертин берип, андан соң алты айдан кийин, 1872-жылдын 4-июнунда капыстан жүрөк оорусу кармап, көрүнүктүү композитор өмүрү менен кош айтышат. Ал болгону 53 жашта эле.

Варшаванын Ыйык Крест чиркөөсүндөгү коштошуу жөрөлгөсү учурунда Чоң театрдын музыканттары Станислав Монюшканын реквиемин аткарып, табыттын артынан Повонзкидеги көрүстөнгө чейин барган миндеген адамдардын акыркы сапарга узатуу зыйнаты поляктардын патриоттук көрүнүшүнө айланды.

Станислав Монюшко Фридерик Шопен менен бир катарда турган XIX кылымдын эң көрүнүктүү поляк улуттук композитору болуп саналат. Анын операларын көрсөтүүгө жана башка чыгармаларын басып чыгарууга падыша бийлиги тоскоолдук кылган. Дээрлик ар бир ыр же опера падышанын сынынан өтүүгө туура келген.

Станислав Монюшко кыска өмүрүндө 13 опера, 11 оперетта, 300гө жакын ыр, 8 кантата жана баллада, балеттерге музыка, ошондой эле көптөгөн фортепиано, оркестр, орган жана камералык чыгармаларды жазган.

Азыр да Монюшконун чыгармаларын угуп отуруп, биз бул музыкага суктанабыз, анын чыгармалары жан дүйнөгө жакын жана обондуу, бирок ошол эле көз ирмемде энергиялуу жана жандуу болуп саналат, ал чыныгы поляк элине жана биздин ой жүгүртүүбүзгө жакын. ■

Монюшконун «Коркунучтуу короо» операсынан көрүнүш

Z WOŁYNIA DO KIRGISTANU

Historia rodziny Ludmiły Płotnikowej, będącej od wielu lat członkiem Polonii w Kirgistanie, jest pod pewnym względem typowa. Przypomina losy wielu rodzin o polskich korzeniach, wciągniętych w bezlitosny wir wydarzeń historycznych. Z drugiej strony jest to historia wyjątkowa, jak los każdego człowieka, który musiał przeżyć wojnę, aresztowania, rozstrzeliwania bliskich oraz wywłaszczenia.

Korzenie rodziny Ludmiły sięgają województwa wołyńskiego, które przez niemal połowę XX wieku znajdowało się w samym środku krwawych walk zwaśnionych mocarstw Europy Wschodniej.

WOŁYŃ

W wyniku klęski wojsk niemieckich w I wojnie światowej oraz wojny domowej w Rosji Polska odzyskała długo oczekiwaną niepodległość – po 123 latach nieobecności na mapie Europy. Konferencja pokojowa w Paryżu ustaliła zachodnie granice Polski. Uczestnicy konferencji nie poparli dążeń Ukraińców do utworzenia własnego państwa, a terytoria Galicji Wschodniej pozostały sporne. Po wojnie polsko-bolszewickiej i podpisaniu traktatu ryskiego w 1921 roku wschodnie granice Polski zostały ostatecznie ustalone. Lwów i zachodnią część Ukrainy przyłączono do Polski, podczas gdy wschodni Wołyń pozostał częścią Ukraińskiej Republiki Lu-

dowej pod rządami bolszewików.

Tradycyjnie na Wołyniu żyli w ścisłym związku przedstawiciele różnych narodowości: Ukraińcy, Polacy, Niemcy i Żydzi. Prości ludzie, niezależnie od polityki i przynależności etnicznej, żyli razem. Uprawiali ziemię i wychowywali dzieci, było wiele małżeństw mieszanych. Takim małżeństwem byli także dziadkowie bohaterki naszej opowieści. Ludwik Pawełczyk był etnicznym Polakiem, Olga Niss – Niemką. Poznali się i poślubił. Ludwik nie bał się żadnej pracy, miał fach w ręku – był rymarzem. Ludzie we wsi traktowali go z szacunkiem. Urodzili się dzieci. Córka Otelia i syn August. Żyli spokojnie, ale pod koniec lat dwudziestych widać już było, że nie da się dłużej pozostać w rodzinnych stronach.

Chęć uzyskania niepodległości wśród ludności ukraińskiej była bardzo silna. Rozpoczęła się aktywna walka Ukraińców – sabotaż władzy, podpalenia, uszkodzenie komunikacji telegraficznej, morderstwa polityczne. Po 1929 roku, kiedy powstała OUN (Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów), której celem było utworzenie niepodległej Ukrainy, metody walki przybrały niezwykle radykalną formę.

Coraz częściej dochodziły słuchy o pogromach rodzin żydowskich w różnych miejscach, o podpalaniu domów. Później to samo robiono z Polakami i Niemcami. Jednocześnie na wschodzie umacniała się bolszewicka dyktatura, represje nabierały tempa, a każdy Niemiec i Polak był uważany za potencjalnego szpiega.

Ludmiła Płotnikowa / Людмила Плотникова

SYBERIA

Decyzja o wyjeździe zapadła. Za radą krewnego rodzina Pawełczyków udała się do Kraju Krasnojarskiego. Wydawało się, że dalej już na pewno nie wyślą, a tu, w zaśnieżonej syberyjskiej prowincji, będzie można schronić się przed wszelkimi nieszczęściami.

Rodzina Pawełczyków z Ukrainy została dobrze przyjęta we wsi Aleksandrowka w Kraju Krasnojarskim. Zaczęło się nowe życie. Ludwik i Olga ciężko pracowali w kołchozie. Zbudowali solidny, duży dom. Tutaj urodziły się ich córki: Maria, Olga, Eugenia i najmłodsza Lidia. Wydawało się, że wszystko będzie dobrze. Ale zbliżał się rok 1937. Coraz więcej mężczyzn zniknęło z wioski.

Dopiero po latach, kiedy świat dowiedział się o straszliwej tragedii, jaka rozegrała się na Wołyniu w latach 1943-1944, mogliśmy w pełni docenić słuszność decyzji Ludwika Pawełczyka. Polskie rodziny zostały poddane totalnej eksterminacji. Dziś wydarzenia tamtych dni uznawane są w Polsce za ludobójstwo, a liczba ofiar według niektórych szacunków waha się od 50 000 do 60 000.

Polacy i Niemcy mieszkający w radzieckiej Ukrainie i Białorusi byli w latach trzydziestych masowo deportowani przez Stalina do Kazachstanu i na Syberię z przygranicznych regionów ZSRR. Kolejna fala deportacji Polaków miała miejsce w latach 1940-1941 i objęła mieszkańców wschodnich terytoriów Polski, zajętych przez ZSRR w 1939 roku.

Dziadek Ludwik, babcia Olga i jej siostra Lina. Dzieci: Otelia, August, Maria / Дедушка Людвиг, бабушка Ольга и ее сестра Лина. Дети: Отелія, Август, Марія

ОТ ВОЛЫНИ ДО КЫРГЫЗСТАНА

19

POLONUS

Семейная история Людмилы Плотниковой, которая вот уже много лет является членом Полонии в Кыргызстане, с одной стороны типична – похожа на судьбы многих семей, имеющих польские корни и оказавшихся в беспощадном водовороте исторических событий. С другой – уникальна, как уникальна судьба каждого человека, на чью долю выпало пережить войны, аресты, расстрелы близких людей, экспроприацию.

Истоки семьи Людмилы уходят в Волынскую губернию. Ту самую губернию, которая почти половину XX века находилась в самом эпицентре кровавых схваток воюющих держав восточной Европы.

ВОЛЫНЬ

В результате разгрома немецких войск и их союзников в Первой мировой войне и Гражданской войны в России Польша, после 123 долгих лет отсутствия на карте Европы восстановила свою долгожданную независимость. На Парижской мирной конференции были определены западные границы Польши. Участники этой конференции не поддержали стремлений украинцев в создании отдельного украинского государства, и территории Восточной Галиции оставались спорными. После польско-большевистской войны и подписания Рижского договора в 1921 году восточные границы Польши были

окончательно установлены. Львов и западная часть Украины отошла к Польше, а Восточная Волынь осталась в составе Украинской Народной Республики под властью большевиков.

В это время на Волыни традиционно в тесной связи проживали представители разных национальностей: украинцы, поляки, немцы, евреи. Несмотря на политику, простые люди учились жить вместе. Обрабатывали землю, растили детей, немало было и межнациональных браков. Именно таким был союз дедушки и бабушки героини нашего сегодняшнего рассказа. Людвиг Павельчик – этнический поляк, Ольга Нисс – немка. Познакомились, поженились. Глава семьи не боялся никакой работы, имел в руках ремесло – был шорником. В селе относились к нему с уважением. Родились дети. Дочь Отелия и сын Август. Жили спокойно, но к концу двадцатых годов стало ясно, что оставаться на родной земле больше невозможно.

Среди украинского населения очень сильное было стремление обрести независимость. Началась активная борьба украинцев: саботирование властей, поджоги, подрывы телеграфной связи, политические убийства. А после 1929 года, когда образовалась ОУН (Организация украинских националистов) – методы борьбы приняли крайне радикальные формы.

Все чаще по селам ходили слухи о том, что то в одном, то в другом селе вырезали семьи евреев, поджигали дома, позже дело дошло и до поляков, и до немцев. Параллельно на востоке все больше укреплялась большевистская диктатура, набирали обороты репрессии, каждый немец и поляк считался потенциальным шпионом.

Ludmiła Płotnikowa / Людмила Плотникова

СИБИРЬ

Было принято решение уезжать. По совету одного из родственников направились в Красноярский край. Казалось, что дальше уже не сошлют, и здесь в заснеженной сибирской глубинке можно укрыться от всех бед.

В селе Александровка Красноярского края работящую семью с Украины приняли неплохо. Началась новая жизнь. Людвиг и Ольга работали в колхозе. Построили большой добротный дом. Здесь родились и их дочери: Мария, Ольга, Евгения и младшая Лидия. Казалось, все наладилось. Но надвигался 1937 год. Все чаще в селе пропадали мужчины. Их забирали «представители власти», и больше они не возвращались. Как-то Ольга попыталась заговорить об этом с мужем. На что он ей ответил: «Не волнуйся, я себя знаю, даже если заберут, поддержат и отпустят, я ничего плохого не делаю». За Людвигом Павельчиком приехали 28 февраля 1938 года. Увозили не в «черном воронке», – на санях. Шестилетняя Женя бежала за ними с криками: «Папа! Папа!» Младшей Лидочке тогда было только полтора года.

Мама Lidia Pawełczyk / Мама Лидия Павельчик

Ludmiła z ojcem Jakubem, babcią Anną (ze strony ojca) oraz braćmi Aleksandrem i Pawłem / Людмила с папой Яковом, бабушкой Анной (по папиной линии) и братьями Александром и Павлом

Byli zabierani przez „przedstawicieli władz” i nigdy nie wracali. Olga próbowała kiedyś porozmawiać o tym z mężem. Odpowiedział: *Nie martw się, sam wiem, ale nawet jeśli mnie zabiorą, to potrzymane i wypuszczą. Nic złego nie robię.* 28 lutego 1938 roku przyszli zabrać Ludwika Pawełczyka. Wywieźli go w saniach. Sześcioletnia Żenia biegła za saniami, krzycząc: *Tatusiu! Tatusiu!* Mała Lidia miała wtedy zaledwie półtora roku.

Pół roku po aresztowaniu nadeszła wiadomość, że Ludwik Pawełczyk został rozstrzelany za „działalność kontrrewolucyjną”. Nikt nie potrafił wyjaśnić, na czym miała ona polegać.

Dalej było długie życie rodziny wroga ludu. Olga została sama

z sześciorgiem dzieci. Głównymi pomocnikami były jej najstarsze dzieci Otelia i August. W tym czasie Otelia miała już 23 lata, a August 20. Dom, który ich ojciec zbudował własnymi rękami, został znacjonalizowany. Urządzono w nim klub wiejski. Pewnego dnia Lidia wróciła ze szkoły i powiedziała, że w klubie, na ścianie widziała piękny instrument muzyczny. Olga zapytała córkę: *A wiesz, czyj to instrument?* I sama odpowiedziała: *To mandolina naszego ojca.*

Rodzina przetrwała w dużej mierze dzięki temu, że Olga była doskonałą krawcową i wszystkie kobiety z wioski zamawiały u niej modne stroje. Ale ciężar piętna „rodziny wroga ludu” czasami dawał o sobie znać. Pewnego razu pod-

czas sianokosów Lidia przypadkowo porysowała widłami samochód kolchozowy. Czujni wieśniacy zaraz zgłosili incydent radzie wiejskiej, która natychmiast przybyła, aby zbadać, czy zostało to zrobione celowo. Na szczęście, patrząc na małe dziecko, stwierdzili, że był to tylko wypadek.

Olga Pawełczyk wychowała wszystkie dzieci, dała im zawód. Dziewczyny dorosły, wyprowadziły się z domu i założyły własne rodziny. Swoje ostatnie lata Olga przeżyła z synem Augustem. Zmarła w wieku 72 lat.

KIRGISTAN

Najmłodsza z rodziny Pawełczyk – Lidia ukończyła szkołę medyczną w mieście Abakan. Poznała tam swojego przyszłego męża, Jakuba. Pobrali się, urodziło im się troje dzieci. Całe swoje życie Lidia związana była z medycyną. Pracowała w Abakanie w obwodzie irkuckim. Jednak po tym, jak u jej męża zdiagnozowano problemy ze zdrowiem, musieli podjąć decyzję o przeprowadzce do cieplejszego kraju. W 1962 roku przenieśli się do Kirgistanu, który ujął ich – Sybiraków – słońcem i obfitością pysznych owoców. W 1975 roku razem z mężem, podobnie jak wiele innych radzieckich rodzin, wyjechali na budowę kolei Bajkalsko-Amurskiej. Do 1982 roku mieszkali w dwóch domach. Pracowali w miasteczku Zwiozdnoje w obwodzie irkuckim, a latem przyjeżdżali do kirgiskiego Kantu, gdzie zbudowali dom. Mieszkają w nim do dziś, razem z najstarszym synem. Rehabilitować Ludwika Pawełczyka udało się dopiero w 1996 roku, kiedy otwarto część radzieckich archiwów. Dziś Lidia, córka Ludwika, ma 86 lat, jej mąż – 92 lata. Przez całe życie są razem.

Ich córka Ludmiła ukończyła instytut, wyszła za mąż. Mieszka w Biszkeku z mężem i synem. Nie zapomina o swoich polsko-niemieckich korzeniach, bardzo dba o zachowanie historii swoich przodków, którą się z nami podzieliła. W swojej rodzinie przechowuje prawdziwą relikwię – starą Biblię Ludwika i Olgi, przywiezioną przez nich z Wołynia. Już czwarte pokolenie Pawełczyków ochronia ta Księga. ■

Ludmiła Płotnikowa na spotkaniu Polonii z okazji Święta Niepodległości Polski / Людмила Плотникова празднует с Польонией День Независимости Польши

В полной мере оценить правильность решения Людвиг Павличка стало возможным только спустя годы, когда мир узнал о чудовищной трагедии Волыни в 1943-1944 годах. Польские семьи подверглись тотальному истреблению. Сегодня события тех лет признаны в Польше геноцидом, а число его жертв по некоторым оценкам составляет от 50 000 до 60 000 человек.

Кроме того, поляки и немцы, проживавшие на Украине и Белоруссии, в тридцатые годы были массово депортированы Сталиным в Казахстан и Сибирь. Следующая волна депортации поляков была в 1940-1941 годах с восточных территорий Польши, занятых СССР в 1939 году.

Через полгода после ареста пришла весть о том, что Людвиг Павличка расстреляли. За «контрреволюционную деятельность». В чем она заключалась так никто и не смог объяснить.

Дальше была долгая жизнь семьи с клеймом «врага народа». Ольга осталась одна с шестью детьми. Главными помощниками стали старшие дети – Отелия и Август. На тот момент им уже было 23 и 20 лет. Дом, который

отец построил своими руками, экспроприировали. Отдали под сельский клуб. Как-то Лидочка пришла из школы и сказала, что в клубе увидела необычный красивый музыкальный инструмент. На что Ольга спросила дочь: «А ты знаешь, чей это инструмент?» И сама ответила: «Это мандолина твоего отца».

Выжить семье помогло то, что Ольга была прекрасной портнихой. Все модницы села заказывали у нее наряды. Но груз семьи врага народа периодически давал о себе знать. Как-то на заготовке сена Лидочка случайно вилами поцарапала колхозную машину. Бдительные односельчане сообщили в сельсовет, откуда сразу же приехали разобраться, не намеренно ли это было сделано. К счастью, глядя на почти ребенка, удостоверились, что это была лишь случайность.

Ольга Павличка подняла всех детей, всем помогла приобрести профессию, позже девочки разъехались из родного дома, создали свои семьи. Последние годы Ольга прожила с сыном Августом и умерла в 72 года.

КИРГИЗИЯ

Младшая из семьи Павличка – Лида после окончания школы закончила медучилище в городе Абакан. Встретила своего будущего мужа, Якова. Пожени-

Z relikwią rodzinną – Biblią / С семейной реликвией – Библией

лись, родили троих детей. Всю свою жизнь Лидия работала медицинским работником в Абакане Иркутской области. Но после того как у мужа обнаружили проблемы со здоровьем, нужно было принимать решение о переезде в более теплые края. В 1962 году семья перебралась в Киргизию, которая подкупила сибиряков солнцем и обилием вкуснейших фруктов. А в 1975 году решили с мужем, как и многие советские семьи, поехать на строительство БАМа. До 1982 года жили на два города. Работали в Звездном Иркутской области, отдыхать приезжали в киргизский Кант, где построили дом. В нем они живут и по сей день вместе со своим старшим сыном Александром. Реабилитировать имя Людвиг Павличка его потомкам удалось только в 1996 году, когда были открыты многие советские архивы. Сегодня Лидии 86 лет, ее мужу 92 года – всю жизнь вместе.

Их дочь Людмила вышла замуж, окончила институт. С мужем и сыном живет в Бишкеке, но не забывает о своих польско-немецких корнях. Она трепетно хранит историю своих предков, которой любезно с нами поделилась. Есть в их семье и настоящая реликвия – старинная Библия Людвиг и Ольги, привезенная ими с Волыни. Вот уже четвертое поколение семьи Павличек оберегает эта книга. ■

Akcja polonijna – Razem do Hymnu / Полонийная акция – Споем все вместе гимн Польши

KONCERT NA CZTERY STRUNY

28 kwietnia 2023 roku w Kirgiskim Konserwatorium Narodowym im. K. Moldobasanowa odbył się koncert muzyki kameralnej, w którym królowały utwory napisane dla rodziny instrumentów smyczkowych – skrzypiec, altówki, wiolonczeli i kontrabasu.

Wszyscy wiemy, że rodzina to fundament każdego społeczeństwa. Także i rodzina instrumentów smyczkowych to podstawa praktycznie wszystkich orkiestr, zespołów kameralnych, kwartetów. Kryształowo czysty dźwięk skrzypiec, aksamitny, głęboki głos wiolonczeli, ciepły, miękki dźwięk altówki, które mogą wyrazić i smutek, i radość, sarkazm i czułość, inspirują kompozytorów od stuleci. Bez ich pięknego brzmienia trudno wyobrazić sobie Muzykę w całej jej różnorodności, bogactwie i pięknie.

Tak też było na naszym koncercie. Słuchaliśmy utworów Glucka, Bacha, Haydna, Mozarta, Schuberta, Chopina, Wieniawskiego, Dvorzaka, Albeniza, Sibeliusa, Rachmaninowa w wykonaniu młodych, uzdolnionych uczniów szkół muzycznych i studentów Konserwatorium, którzy mimo młodego wieku są już prawdziwymi artystami. Życzymy im energii i wytrwałości w dążeniu do celu, wielu sukcesów twórczych, inspiracji i radości. Niech Wasza muzyka oświetla nasze życie światłem dobroci i szczęścia! Gromkie oklaski dla Was! ■

КОНЦЕРТ ДЛЯ ЧЕТЫРЕХ СТРУН

28 апреля 2023 года в Кыргызской национальной консерватории им. К. Молдобасанова состоялся концерт камерной музыки, в котором звучали произведения, написанные для семейства струнных инструментов – скрипки, альты, виолончели и контрабаса.

Все мы знаем, что семья является основой любого общества. Также семейство струнных инструментов является основой практически всех оркестров, камерных ансамблей и квартетов. Кристально чистый звук скрипки, бархатный, глубокий голос виолончели, теплое, мягкое звучание альты, способное выразить и грусть, и радость, сарказм и нежность веками вдохновляли композиторов. Без их прекрасного звучания трудно представить Музыку во всем ее многообразии, богатстве и красоте.

Так было и на нашем концерте. Мы слушали произведения Глюка, Баха, Гайдна, Моцарта, Шуберта, Шопена, Венявского, Дворжак, Альбениса, Сибелиуса, Рахманинова в исполнении молодых, талантливых учащихся музыкальных школ и студентов консерватории, которые, несмотря на юный возраст, уже являются настоящими артистами. Желаем им энергии и настойчивости в достижении поставленных целей, творческих успехов, вдохновения и радости. Пусть ваша музыка освещает нашу жизнь светом добра и счастья! Громкие аплодисменты для вас! ■

WIELKANOC I DZIEŃ ZIEMI

Wielkanoc to święto radości i triumfu życia nad śmiercią!

Od dzieciństwa, nie rozumiejąc sensu i znaczenia tego wielkiego święta, z niecierpliwością oczekiwaliśmy na jego nadejście, czekając na cud!

I nic dziwnego, że co roku, kiedy świętujemy Wielkanoc w naszej polskiej wspólnocie, wszyscy przepętnieni jesteśmy radością, która wyraża się w naszym stosunku do siebie nawzajem, do dekoracji stołu i przygotowywania tradycyjnych potraw wielkanocnych.

W tym roku połączyliśmy obchody Wielkanocy z Dniem Ziemi. Tak jak Jezus uratował nas – ludzi, my – ludzie musimy ratować naszą Ziemię i nie niszczyć otaczającego nas świata. Pani Olga przygotowała ciekawą prezentację i wspólnie zastanawialiśmy się, jak pomóc naszej wyjątkowej planecie.

Chciałabym, aby większość ludzi zrozumiała, że człowiek powinien tworzyć i dzielić się swoją miłością ze wszystkimi wokół! ■

Milana Sabirowa

Nasze polonijne spotkanie wielkanocne połączyliśmy w tym roku z obchodami Dnia Ziemi. Stół zastawiony pysznymi polskimi potrawami. Pani Leila upiekła mazurka, pani Olga baranka wielkanocnego, który dzieciom bardzo smakował, a każdy z obecnych przyniósł jakieś smakowite dania. Nie zabrakło również drogich gości. Był ksiądz Remigiusz, który zawsze wspiera duchowo naszą Polonię, także pani Iga, lektorka z Uniwersytetu.

Razem z panią Olgą, zastanawialiśmy się, jak możemy chronić naszą Ziemię, co czynić, żeby była jeszcze piękniejsza, czystsza, bardziej zielona. Dla dzieci i dorosłych był quiz sprawdzający znajomość tradycji wielkanocnych i nasze przygotowanie ekologiczne.

Było bardzo sympatycznie, śpiewaliśmy piosenki, recytowaliśmy wiersze po polsku i kosztowaliśmy smacznych potraw. Dziękujemy pani Ksenii za piękne zdjęcia z naszego spotkania i pani Zenonie za organizowanie tych imprez polonijnych. Zawsze z niecierpliwością czekamy na nowe, ciekawe i pouczające spotkania. ■

Wanda Stolar

ПАСХА И ДЕНЬ ЗЕМЛИ

Пасха – это праздник света, радости, и торжества жизни над смертью!

С детства, еще не понимая смысла и значения этого великого праздника, мы с трепетом ждали его прихода, ждали чуда!

И нет ничего удивительного в том, что каждый год, отмечая Пасху в нашем польском обществе, мы все переполнены радостью, которая проявляется в отношении друг к другу, убранстве стола, приготовлении традиционных блюд.

В этом году празднование Пасхи мы объединили с Днем Земли. Так как Иисус спас нас – людей, мы – люди должны спасти нашу Землю, а не разрушать окружающий нас мир. Ольга Витольдовна представила презентацию, и мы вместе размышляли, как помочь нашей уникальной планете.

Очень хочется, чтобы у большинства людей было осознание, что человек должен больше созидать и делиться своей любовью! ■

Милана Сабирова

Нашу пасхальную встречу мы объединили в этом году с Днем Земли. Накрыли стол традиционными польскими блюдами. Пани Лейла испекла мазурек, пани Ольга пасхального барашка – к общей радости детей, и каждый из нас тоже принес какие-то вкусные блюда на праздничный стол. Были и желанные гости – отец Ремигиуш, который всегда духовно поддерживает нашу Полонию, и пани Ига, учительница польского языка из университета.

Вместе с пани Ольгой, которая приготовила доклад на тему экологии, мы обсуждали, как сделать нашу Землю еще чище, краше, зеленее. Для детей и взрослых была проведена викторина на знание традиций празднования Пасхи и экологии.

Было очень весело, мы пели песни, читали стихи на польском языке, пили чай с угощениями. Спасибо пани Ксении за прекрасные фотографии на память о празднике, а также пани Зеноне за организацию и проведение мероприятий в Полонии! Мы всегда ждем новых интересных и познавательных встреч. ■

Ванда Столяр

JASNE BARWY FESTIWALU

Polskie Stowarzyszenie „Odrodzenie” w Kirgistanie wzięło aktywny udział w Pierwszym Europejskim Festiwalu, który odbył się w dniach 26-27 maja 2023 roku w parku miejskim „Yntymak-2” w Biszkeku.

Europejski Festiwal został zorganizowany przez Przedstawicielstwo Unii Europejskiej w Kirgistanie i stał się dla mieszkańców Biszkeku oraz gości spoza stolicy prawdziwym świętem kultury europejskiej.

Święto rozpoczęło się występem kirgiskich gwiazd estrady oraz pokazem mody europejskiej i kirgiskiej. W ceremonii otwarcia festiwalu wzięli udział wiceminister

kultury, informacji, sportu i polityki młodzieżowej Marat Tagajew, przedstawiciele Urzędu Miasta Biszkeku, ambasadorowie Polski, Francji, Estonii, Chorwacji, Węgier, Finlandii, Holandii.

Według ambasador UE w Kirgistanie Marilyn Yosefson: *Festiwal ten ma na celu zbliżenie obywateli Kirgistanu i Europy w celu rozszerzenia naszej współpracy kulturalnej. Goście festiwalu, poprzez wiele ekscytujących wydarzeń, mogli dowiedzieć się więcej o unijnym wsparciu dynamicznego rozwoju Kirgistanu w zakresie zielonej i cyfrowej gospodarki.*

W festiwalowych wydarzeniach wzięł również udział przybyły z Astany Ambasador RP w Kazachstanie i Kirgistanie Pan Selim Chazbijewicz, a także przedstawiciel Konsulatu Honorowego Pani Majram Czermaszewa.

Drugi dzień święta poświęcony był tradycjom i kulturze krajów europejskich. Ambasady wraz z diasporami przybliżyły gościom tradycje i kulturę swoich krajów, poczęstowały wszystkich potrawami

kuchni narodowej. Można było tutaj skosztować holenderskich serów, lotewskich szprotów, węgierskiego gulaszu i niemieckich kiełbasek.

Nasze Stowarzyszenie „Odrodzenie” zaprosiło gości festynu do stołu, gdzie królowały tradycyjne polskie ciasta. Obok chrupiących pierników były makowce, wielkanocny mazurek, smaczne ciasteczka, ale także pierogi z kapustą i ryby. Trzeba dodać, że wszystkie te smakowite dania przygotowały własnoręcznie nasze panie ze Stowarzyszenia.

Duże wrażenie na gościach polonijnego „namiotu” zrobiły tradycyjne stroje kaszubskie, dzięki nim – jak stwierdzili odwiedzający – *Polakom udało się stworzyć najbardziej klimatyczną atmosferę.* Goście wraz z prezes naszego Stowarzyszenia Zenoną Ślązak-Biegalińską z przyjemnością uczyli się śpiewać piosenki po polsku. Każdy zainteresowany mógł otrzymać informację o Polsce, wziąć ze sobą czasopismo „Polonus w Kirgistanie”, wydawane przez PSKO „Odrodzenie”, zrobić sobie zdjęcie z uczestnikami, a także napisać na plakacie swoje komentarze oraz życzenia dla Polski.

Festiwal Europejski w Biszkeku zakończył się koncertem gwiazd Teatru Opery i Baletu, które wykonały składankę najslawniejszych arii z oper klasycznych od Wolfganga Amadeusza Mozarta po Giuseppe Verdiego.

Mamy nadzieję, że podobny festiwal stanie się tradycyjną imprezą kulturalną w Kirgistanie. ■

ЯРКИЕ КРАСКИ ФЕСТИВАЛЯ

Польское объединение «Одродzenie» в Кыргызстане приняло активное участие в Первом Европейском фестивале, который состоялся 26-27 мая 2023 года в городском парке «Ынтымак-2» в Бишкеке.

Европейский фестиваль был организован Представительством Европейского Союза в Кыргызстане и стал для бишкекчан и гостей столицы настоящим праздником европейской культуры.

Праздник начался с выступления звезд кыргызской эстрады и показа мод европейских и кыргызских фирм. В торжественном открытии фестиваля приняли участие Заместитель министра культуры, информации, спорта и молодежной политики Марат Тагаев, представители мэрии города Бишкека, посольств Польши, Франции, Эстонии, Хорватии, Венгрии, Финляндии, Нидерландов.

По словам Посла Евросоюза в Кыргызстане Мэрилин Йосефсон: «Этот фестиваль призван сблизить граждан Кыргызстана и Европы для расширения нашего культурного сотрудничества. Гости фестиваля через множество увлекательных мероприятий смогли узнать больше о поддержке ЕС динамичного развития Кыргызстана в области зеленой и цифровой экономики».

В мероприятиях фестиваля также принял участие прибывший из Астаны Чрезвычайный и полно-

мочный Посол Республики Польша в Казахстане и Кыргызстане Селим Хазбиевич и представительница почетного консульства Польши в Кыргызстане Майрам Чермашева.

Второй день праздника был посвящен традициям и культуре европейских стран. Посольства совместно с организациями соотечественников знакомили гостей праздника с традициями и культурой своих стран, угощали всех желающих блюдами национальной кухни. Здесь можно было отведать и голландские сыры, и латвийские

шпроты, и венгерский гуляш, и немецкие колбасы.

Наше объединение «Одродzenie» приглашало гостей фестиваля к столу с традиционной польской выпечкой. Здесь красовались расписные пряники, воздушные маковцы, пасхальный мазурек, разные виды печенья, а также вареники с капустой и рыба. Важно отметить, что все эти блюда приготовили хозяйки нашей кыргызской Полонии.

Немалое впечатление на гостей полонийной «палатки» произвели традиционные кошубские костюмы. По их словам *поляки сумели создать самую атмосферную обстановку*. Гости с удовольствием разучивали вместе с руководителем нашего объединения Зеноной Слензак-Бегалиевой песни на польском языке. Все желающие могли получить информацию о Польше, взять с собой журнал «Полонус в Кыргызстане», издаваемый ПКПО «Одродzenie», сфотографироваться с участниками фестиваля, а также на специальном плакате написать свои комментарии и пожелания для Польши.

Завершился Европейский летний фестиваль концертом звезд Национального театра оперы и балета, которые исполнили попури из самых известных классических оперных произведений от Вольфганга Амадея Моцарта до Джузеппе Верди.

Надеемся, что подобный фестиваль станет традиционным культурным событием в Кыргызстане. ■

ŁAŃCUSZEK PRZYJAŹNI

Na początku lutego 2023 roku otrzymaliśmy z Polski bardzo sympatyczną przesyłkę – kilkadziesiąt pięknych, własnoręcznie wykonanych kartek świątecznych, przesłanych przez uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 87 w Poznaniu.

Wśród kartek świątecznych był list od Juliana Augustyna, który napisał: *Latem tego roku miałem okazję odwiedzić Państwa piękny kraj i przyrzyć się kirgiskim tradycjom. Podróż przez Kirgistan zapadła mi głęboko w pamięć.*

Wraz z koleżankami i kolegami mamy nadzieję, że życzenia od nas sprawią Państwu mnóstwo radości, a opis naszych tradycji bożonarodzeniowych przybliży Państwu polskie tradycje.

*Z pozdrowieniami,
Julian Augustyn*

Mimo tak dużej odległości przesyłka dotarła, choć z małym opóźnieniem, ale dotarła! Bardzo nam przyjemnie, że Polacy, którzy przyjeżdżają do Kirgistanu, pamiętają o swoich rodakach. Dziękujemy Julianowi i jego Rodzicom, którzy w zeszłym roku przywieźli dla naszej Polonii prawie całą walizkę książek dziecięcych i młodzieżowych w języku polskim. Dziękujemy za te piękne gesty i mam nadzieję, że nasza przyjaźń będzie się rozwijać. Nasze dzieci wybrały po dwie kartki i samodzielnie przygotowały pozdrowienia dla swoich nowych przyjaciół z Polski. Prześlemy je wkrótce. ■

ЦЕПОЧКА ДРУЖБЫ

В начале февраля 2023 года мы получили очень красивую посылку из Польши – несколько десятков красивых, сделанных своими руками рождественских открыток, присланных учащимися 87-й начальной школы в Poznani.

Среди открыток было письмо от Юлиана Августина, который написал: *«Этим летом я смог побывать в вашей прекрасной стране и познакомиться с кыргызскими традициями. Поездка по Кыргызстану произвела на меня большое впечатление.*

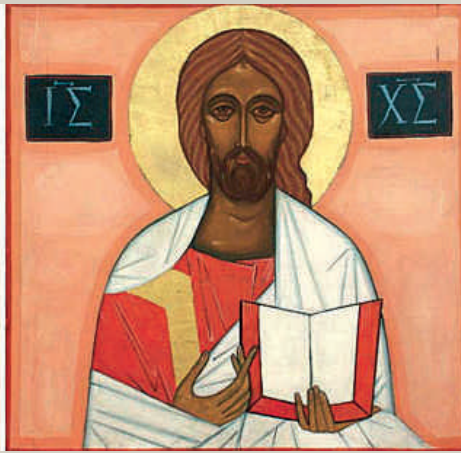
Вместе с моими друзьями надеемся, что пожелания от нас доставят вам много радости, а описание наших рождественских традиций познакомит вас ближе с польской культурой.

*С наилучшими пожеланиями,
Юлиан Августин»*

Несмотря на такое большое расстояние, посылка пришла, хоть и с небольшим запозданием, но пришла! Нам очень приятно, что поляки, приезжающие в Кыргызстан, помнят о своих соотечественниках. Мы благодарим Юлиана и его родителей, которые в прошлом году привезли для нашей Полонии почти целый чемодан книг для детей и подростков на польском языке. Спасибо за эти красивые жесты, и надеемся, что наша дружба будет развиваться. Наши дети выбрали по две открытки и приготовили поздравления для своих новых друзей из Польши. Мы отправим им их в ближайшее время. ■

Madonna z Dzieciątkiem. Chrystus Pantokrator, 1984

Matka Boża Orantka, 1957

JERZY NOWOSIELSKI – PISARZ IKON I PATRON 2023 ROKU

Przemienienie na Górze Tabor, 1961

Martwa natura z lustrem, 1967

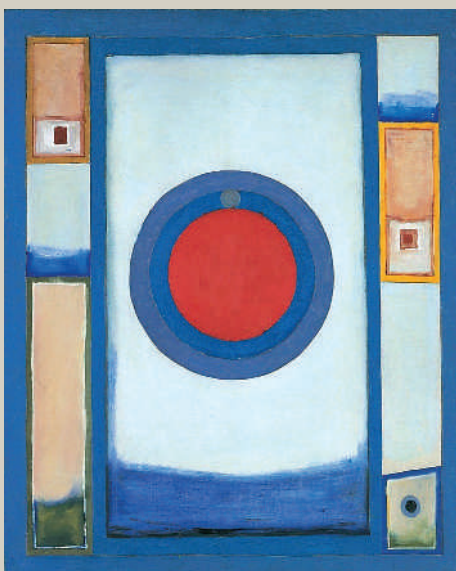
Akt, 1997

Monografia nieznanym, 1971

Pejzaż łódzki, 1954

Wschód słońca, 1959

Villa dei Misteri, 1975

str. **12** **PAŁAC BISKUPÓW
KRAKOWSKICH
W KIELCACH**

Izba Stołowa Górna z portretami biskupów

Ogród włoski przed Pałacem Biskupów Krakowskich

Pokój Biskupi

Strop ramowy Pakty i traktaty szwedzkie

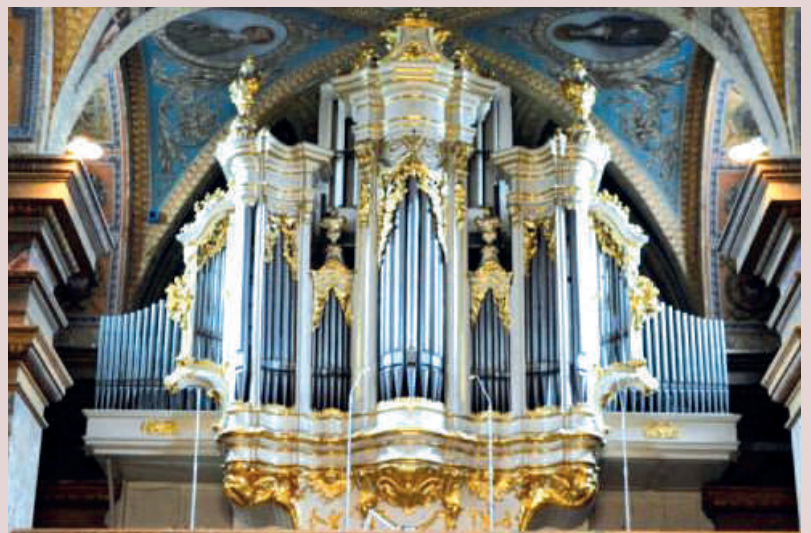

Pokój Senatorski

**BAZYLIKA KATEDRALNA PW. WNIĘBOWZIĘCIA
NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY
W KIELCACH**

Ołtarz główny

Organy